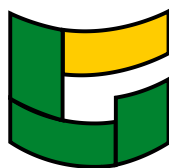

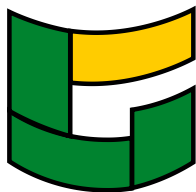
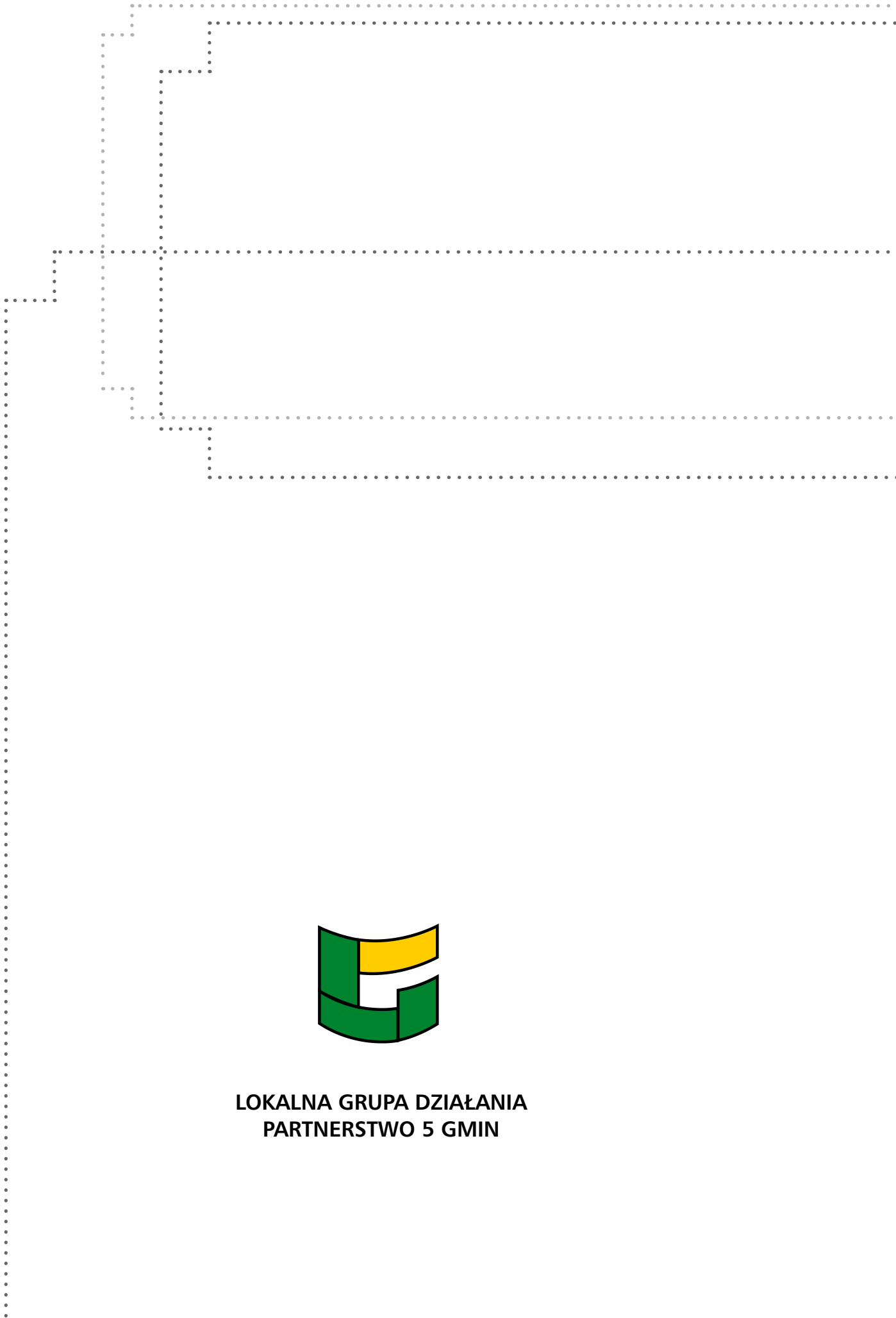
Stowarzyszenie w obiektywie

**LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
PARTNERSTWO 5 GMIN**

Publikacja finansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach działania Funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

**LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
PARTNERSTWO 5 GMIN**

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Publikacja finansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach działania Funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Redakcja wydawnictwa, korekta:
LGD Partnerstwo 5 Gmin

Zdjęcia:
Dariusz Tyrpin
Archiwum LGD Partnerstwo 5 gmin
Mariusz Guzek,
Archiwum Gminy Sędziszów Młp,
Archiwum Gminy Dębica

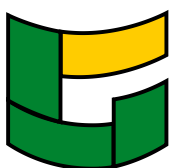
Opracowanie graficzne:
Magdalena Nowak-Harko
Eureka Plus Agencja Reklamy

Wydawca:
Eureka Plus Agencja Reklamy
ul. 3 Maja 11, 35-030 Rzeszów

© Copyright by LGD Partnerstwo 5 Gmin, 2014
© Copyright by Eureka Plus Agencja Reklamy, 2014

ISBN 978-83-64233-17-3

Publikacja wydana w nakładzie 500 szt.
Egzemplarz bezpłatny.

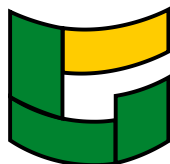

**LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
PARTNERSTWO 5 GMIN**

Stowarzyszenie w obiektywie

Ropczyce 2014

**LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
PARTNERSTWO 5 GMIN**

Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo 5 Gmin”

Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo 5 Gmin” powstała w kwietniu 2006 r. Wówczas to partnerzy z sektora publicznego (samorządy gminne) i społecznego (mieszkańcy i organizacje pozarządowe) z kilku podkarpackich gmin z dwóch powiatów rozpoczęli konsultacje w sprawie utworzenia partnerstwa trójsektorowego i wspólnych działań na rzecz poprawy jakości życia społeczności lokalnych. W konsekwencji Lokalną Grupę Działania „Partnerstwo 5 Gmin” tworzy 63 partnerów z sektora społecznego, publicznego i gospodarczego z 5 gmin: Czarna, Dębica, Iwierzycze, Ropczyce i Sędziszów Młp. położonych w środkowo-zachodniej części Podkarpacia w obrębie dwóch powiatów: dębickiego i ropczycko-sędziszowskiego.

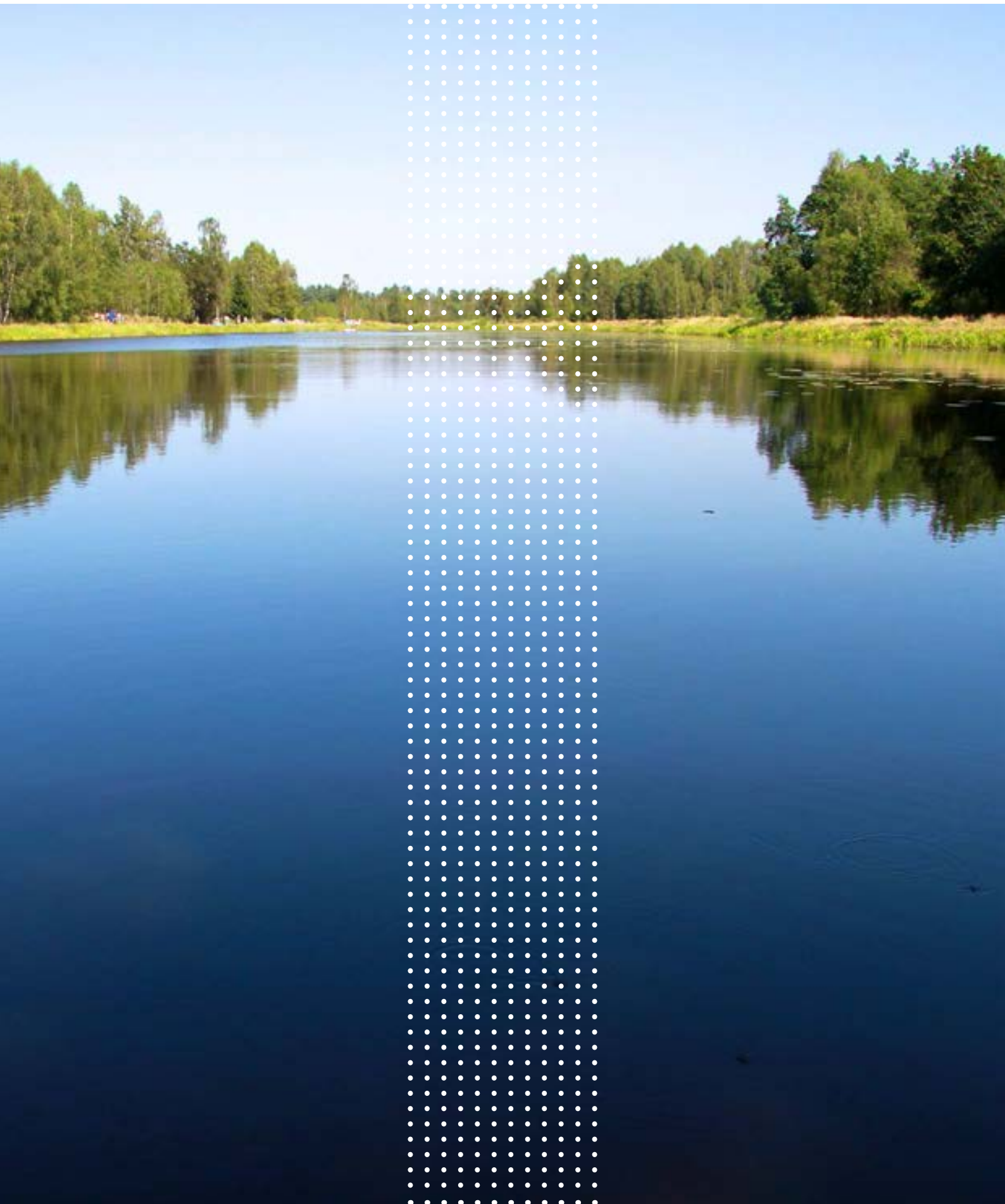
Region ten charakteryzuje doskonale położenie komunikacyjne z uwagi na fakt, że leży przy międzynarodowej drodze E-40, autostradzie A-4, a także przy magistrali kolejowej E-30. Do międzynarodowego lotniska Rzeszów-Jasionka jest tylko 40 km.

Obszar objęty działaniem LGD jest wyjątkowy. Cechuje go bogate dziedzictwo przyrodniczo-krajobrazowe oraz cenne dziedzictwo kulturowe, w tym wiele

obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Charakteryzuje się zróżnicowanym krajobrazem ze względu na różnorodne ukształtowanie terenu – na południu góryste z pięknymi pasmami pól, na północy równinne z szeroko rozciągającymi się obszarami leśnymi oraz zbiornikami wodnymi. Obszar jest niezwykle atrakcyjny turystycznie i charakteryzuje się bogactwem zasobów naturalnych takich jak lasy, stawy i czyste rzeki. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego to nie tylko obszary o dużych walorach krajobrazowych z bogatą fauną i florą, ale przede wszystkim czyste powietrze, nieskażone gleby, woda, brak hałasu, uciążliwych obiektów. Wspomnieć należy o intensywnie rozwijającej się w ostatnich latach bazie sportowo-rekreacyjnej tj. baseny, boiska wielofunkcyjne, place zabaw. Gminy przygotowały kilka szlaków turystyki rowerowej o zróżnicowanym stopniu trudności, przebiegających przez najbardziej urokliwe zakątki. Mają one charakter widokowo-rekreacyjny. Przebiegają przez miejsca o dużych walorach przyrodniczych, w pobliżu zabytków i miejsc wartych zobaczenia. Niezapomnianych wrażeń dostarczają też piesze wędrówki oznakowanymi szlakami turystycznymi, wiodące malowniczymi dolinami.

Zalew przy Ośrodku GRAND Chotowa

Baszta i pałacyk Raczyńskich w Zawadzie

„Paka Sędziszka” podczas targów LGD w Rzeszowie

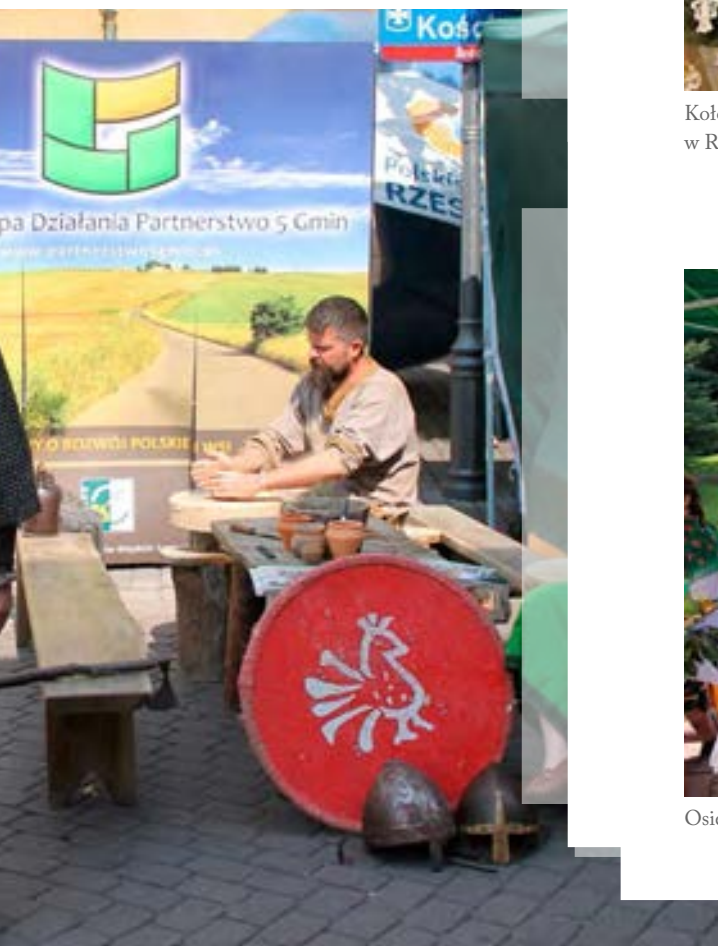
Dziedzictwo kulturowe to nie tylko zabytki, ale również zwyczaje, obrzędy, tradycje, natura, gwara, legendy, podania ludowe. Wizerunkowi miejsca dodają też wartości ginące zawody. W gminach LGD jest wielu twórców ludowych, dzięki którym nasze materialne dziedzictwo jest pielęgnowane. Najciekawszymi produktami wykonywanymi ręcznie przez mieszkańców są: gorsety dla zespołów ludowych i kapel, wyroby pszczelarskie (świece, ozdoby, miód), rzeźby w drewnie, meble z drewna (np. ogrodowe, kołyski, huśtawki), ozdoby szydełkowe i hafciarskie (obrusy, ozdoby na choinkę), ozdoby z bibuły i cukru, wyroby ze sznurka sizalowego, wyroby kowalstwa ozdobnego, wyroby z dziedziny plastyki obrzędowej: pisanki zdobione przeróżnymi metodami, palmy wielkanocne oraz ozdoby kowalstwa artystycznego. Tradycje kuchni regionalnej są szczególnie kultywowane. Przy udziale Kół Gospodyń Wiejskich organizowane są warsztaty i pokazy ich przyrządzania.

Wojowie z Grodu Słowiańskiego w Stobiernej koło Dębicy

Koło Gospodyń Wiejskich Chotowa podczas „Konkursu Bożonarodzeniowego” w Rzeszowie

Osiedlowe Koło Kobiet Przyborów

LGD to nie tylko piękna przyroda, zabytki i tradycje. To również nowoczesny przemysł skupiony wokół specjalnych stref ekonomicznych Ropczyc i Dębicy. Rozwijają się tu prężnie zakłady przemysłu lotniczego, metalowego, chemicznego, materiałów ogniotrwałych, drzewnego czy przetwórczego.

Dzięki opracowaniu Lokalnej Strategii Rozwoju stowarzyszenie mogło wystąpić z wnioskiem o wsparcie finansowe z Osi 4 Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 na zaplanowane przedsięwzięcia. Jej realizacja pozwoli na osiągnięcie następujących celów:

1. Kultywowanie i zachowanie tradycji oraz ochrona dziedzictwa kulturowego
2. Wzrost atrakcyjności rekreacyjno – sportowej i turystycznej regionu
3. Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich

LGD wybiera i finansuje projekty, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia celów wspólnie opracowanej strategii. Takie oddolne podejście pozwala wzmocnić spójność podejmowanych lokalnie decyzji, podnosi jakość zarządzania i przyczynia się do wzmocnienia kapitału społecznego. Łączny budżet na wdrażanie lokalnej strategii rozwoju w latach 2009 – 2015 wynosi 13 776 580,00. Od grudnia 2009 przeprowadziliśmy 15 naborów, w których złożono 190 wniosków.

LGD tworzy dla zainteresowanych partnerów przestrzeń do rozmów i działań na rzecz wspólnych projektów, które pobudzają rozwój całego subregionu jak i pojedynczych miejscowości. Z perspektywy 7 lat działalności LGD, dostrzec już można wymierne efekty współpracy mieszkańców i instytucji z różnych gmin i z różnych sektorów. W pojedynkę osiągnięcie tych zamierzeń byłoby trudniejsze lub niemożliwe. Partnerstwo otwiera więc nowe możliwości dla mieszkańców i rozwoju naszego regionu.

Fitness Park w Czarnej zrealizowany w ramach „małych projektów”

Parking w Czarnej zrealizowany w ramach „Odnowy i rozwoju wsi”

Dom Ludowy w Cierpiszu wyremontowany w ramach „Odnowy i rozwoju wsi”

Dom Ludowy i OSP w Pustkowie Wsi wyremontowany w ramach „Odnowy i rozwoju wsi”

gmina

Czarna

Położenie

Gmina Czarna geograficznie położona jest na Wysoźnie Tarnowskiej w Kotlinie Sandomierskiej.

Administracyjnie znajduje się w zachodniej części województwa podkarpackiego i terytorialnie należy do powiatu dębickiego. Do końca roku 1998 wchodziła w skład województwa tarnowskiego. Gmina graniczy z gminami województwa małopolskiego: Lisia Góra, Tarnów, Skrzyszów i Radgoszcz, natomiast sąsiednimi gminami województwa podkarpackiego są: Pilzno, m. Dębica, gm. Dębica, Radomyśl Wielki i Żyraków. Gmina położona jest w odległości 18 km od siedziby powiatu miasta Dębicy, a od siedziby województwa – Rzeszowa – około 65 kilometrów. Przez teren Gminy przebiega magistrala kolejowa Kraków – Medyka. W skład gminy Czarna wchodzi 14 sołectw: Borowa, Chotowa, Czarna, Głowaczowa, Golemki, Grabiny, Jaźwiny, Podlesie, Przerzyty Bór, Przyborów, Róża, Stara Jastrząbka, Stary Jawornik, Żdzary. Powierzchnia gminy wynosi 147 km² (14 745 ha).

Przyroda

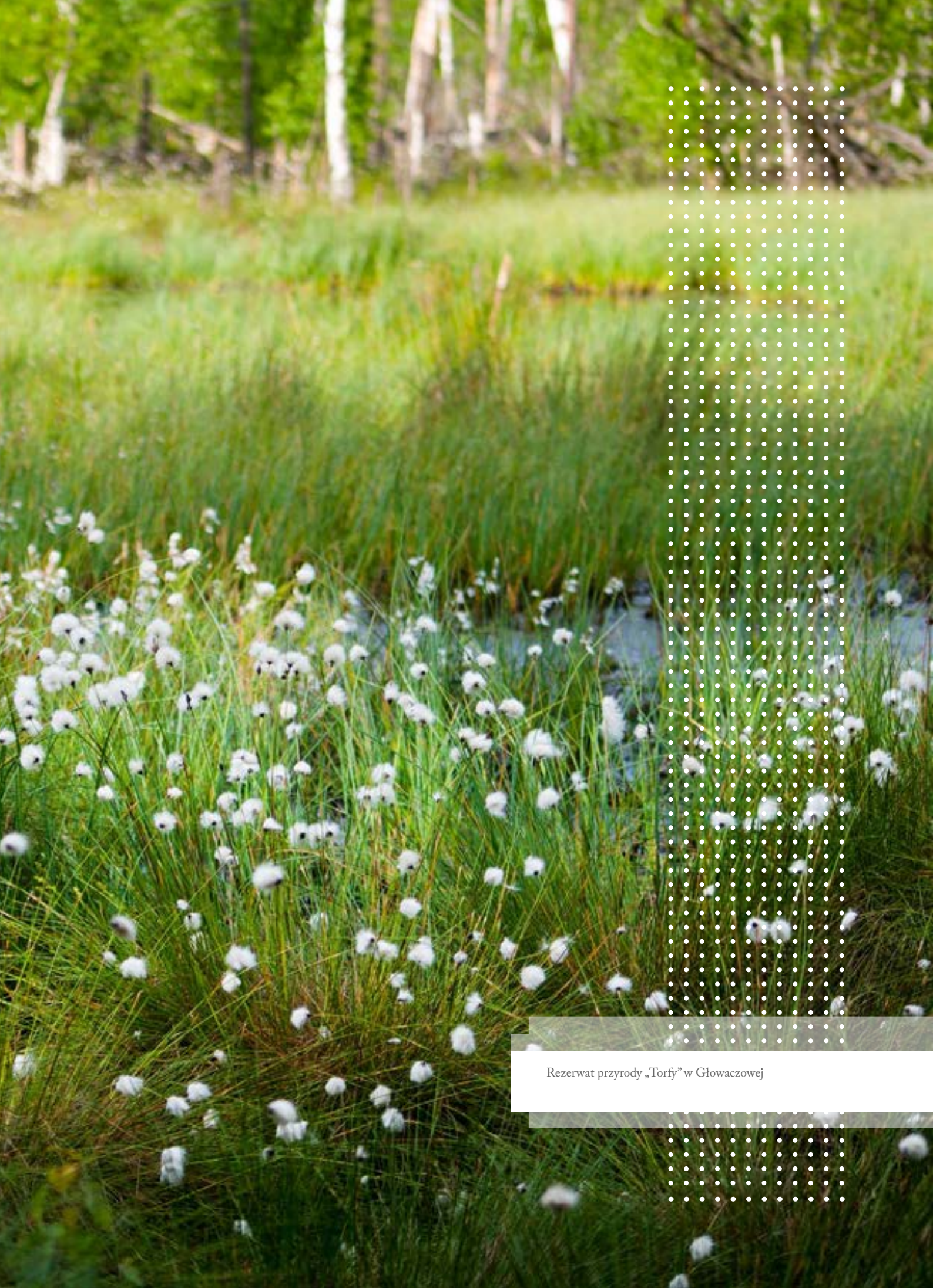
Niewątpliwymi walorami ziemi czarneńskiej są lasy, które zajmują 37,7% powierzchni gminy. Drzewostan lasów tworzy sosna zwyczajna oraz dąb szypułkowy, brzoza, buk, grab, jesion. Lasy te są ostoją - bogactwem świata zwierzęcego. Wśród zwierząt dominują gatunki leśne łowne: sarna, zając szarak, kuropatwa, bażant. Licznie występują: dzik, kuna leśna, borsuk i jeleń. Las daje schronienie większym ptakom gniazdującym wysoko na drzewach, jak bocian czarny i myszołów. Łąki i pastwiska oraz pola uprawne zdominowane są przez drobną zwierzynę łowną i drobne ptaki. Stawy rybne są siedliskiem dla wielu gatunków rzadkich ptaków: perkoza, zausznika, bączka. W rzekach i potokach żyją: płoć, okoń, ukleja, szczupak, brzana, kleń i lipień. Większość zwierząt objęta jest ochroną gatunkową. Spośród ssaków występuje kilka gatunków nietoperzy, a także jeże, ryjówki, łasice i gronostaje. Ptaki chronione to m.in. zięba, bogatka, trznadel, rudzik.

Tereny chronione położone są w południowej i zachodniej części obszaru gminy. Wśród nich znajdują się rezerваты przyrody: w Głowaczowej „Rezerwat Torfy” w miejscowości Stary Jawornik - rezerwat o tej samej nazwie co miejscowość, gdzie ochronie podlega roślinność torfowisk położonych wśród leśnych wydmy. Osobliwością torfowisk jest owadożerna rosiczka okrągłolistna. W miejscowości Żdźary znajduje się aleja dębowa – pomnik przyrody. Wśród rosnących tam drzew znaleźć można blisko 600 letni dąb o obwodzie 680 cm.

Rezerwat przyrody „Torfy” w Głowaczowej

Rezerwat przyrody „Torfy” w Głowaczowej

Kościół Parafialny p.w. Matki Bożej w Chotowej

Mieszkańcy

Gminę zamieszkuje ok. 13 000 mieszkańców. Północną część gminy zamieszkują mieszkańcy trudniący się rolnictwem. Część mieszkańców ze względów na bliskość dużych ośrodków w Dębicy i Tarnowie zatrudnionych jest w tamtejszych zakładach produkcyjnych i usługowych. Niewielka ich część poza rolnictwem pracuje w nielicznych małych zakładach, głównie usługowych na terenie gminy. Dzieci i młodzież gimnazjalna uczęszcza do 11 szkół, najmłodszy korzystają z 2 przedszkoli.

Historia

Obszary na których położona jest gmina Czarna, znajdują się w rejonie starego osadnictwa. Pierwsze znaleziska archeologiczne zarejestrowano tutaj już w drugiej połowie XIX stulecia. Najstarsze ślady pobytu człowieka zachowały się z późnego paleolitu (od pojawienia się człowieka do ok. 8 200 lat p.n.e.), i odkryto je na wydmach w Borowej i Czarnej – Jaworniku. Są to nieliczne narzędzia, jak skrobacze, rylce i grociki do strzał, świadczące o polowaniu na zwierzynę przez ówczesną ludność, wyspecjalizowaną w obróbce krzemienia. Obszary Puszczy Sandomierskiej były od najdawniejszych czasów penetrowane przez gromady ludzi, którzy wykorzystywali dolinę Wisłoki i jej dopływy (rzeka Czarna) jako naturalny szlak migracji. Najstarszym zapisem ze schyłku XIV wieku występującym w źródłach Jaśka z Gawrzyłowej są przekazy o Chotowej. Z XV wieku pochodzą wzmianki o akcji kolonizacyjnej. Zachował się także przywilej lokacyjny wsi Borowa. Podział parafialny parafii Straszęcina z XV wieku wzmiankuje o przynależności do tej parafii: Grabin i Chotowej, a do parafii Zasów: Borowej, Czarnej, Jażwin, Róży i Przerzytego Boru.

Kultura

Działalność kulturalna organizowana jest w istniejących obiektach użyteczności publicznej – domach ludowych i domach strażaka nazwanych Wiejskimi Centrami Kultury, które są przystosowane do prowadzenia działalności kulturalnej. Obiekty zostały wyremontowane, bądź wybudowane na nowo i wyposażone w urządzenia zezwalające na organizowanie imprez i prowadzenie stałej działalności kół zainteresowań.

Placówki te funkcjonują w miejscowościach: Czarna, Żdźary, Jaźwiny, Stara Jastrząbka, Podlesie, Róża, Borowa, Głowaczowa, Grabiny, Przyborów, Chotowa.

W ramach prowadzonej działalności przez Gminne Centrum Kultury i Promocji w Czarnej funkcjonują na terenie gminy biblioteki w miejscowościach Czarna, Grabiny, Przyborów.

Gminne Centrum Kultury i Promocji jest organizatorem dużych imprez masowych podczas których koncertują największe gwiazdy muzyki rozrywkowej w Polsce. Imprezy te organizowane są przy współudziale szkół, ochotniczych straży pożarnych i kół gospodyń wiejskich. Wśród organizowanych stałych imprez, do kalendarza wpisały się „Dni Gminy Czarna”, biesiada „Święto Ziemniaka” w Starej Jastrzębce oraz konkursy plastyczne: na „Szopkę Bożonarodzeniową” i plastykę obrzędową związaną ze świętami wielkanocnymi, konkursy wokalne, m.in. „Gminny Konkurs Piosenki Obcojęzycznej” w Róży. Cyklicznie 2 razy w roku swoje spektakle prezentuje zespół teatralny z Wiejskiego Centrum Kultury w Żdźarach.

Gminne Centrum Kultury i Promocji w Czarnej

„Moje Boisko – Orlik 2012” w Starej Jastrzębce

Plaża w Chotowej

Kryta pływalnia w Czarnej

Turystyka

Na terenie gminy w Chotowej znajduje się ośrodek wypoczynkowy: GRAND CHOTOWA Hotel^{1***} SPA & Resort. Ośrodek jest malowniczo położony wśród rozległych sosnowo-dębowych lasów, nad zalewem o powierzchni 6 hektarów, z czystą przepływową wodą. Ośrodek jest doskonałym miejscem wypoczynku dla ludzi ceniących czynny wypoczynek nad wodą i obcowanie z naturą. Płazowanie, uprawianie sportów wodnych, park linowy, ścianka wspinaczkowa, wędkowanie i grzybobranie, to atuty pobytu w tym urokliwym miejscu. Ośrodek może przyjąć do 200 wczasowiczów. Zimą urlopowicze mogą skorzystać z basenu i sauny w Krytej Pływalni w Czarnej. Teren Chotowej posiada specyficzny mikroklimat otoczony lasami zapewnia bardzo dobre warunki wypoczynku. Przybywający do gminy Czarna turyści mają możliwość skorzystania między innymi z Parku Rekreacyjnego w Czarnej, a w nim z kortów tenisowych, boiska do piłki siatkowej plażowej, placu zabaw dla dzieci. Posiadając dużą ilość lasów można skorzystać z wycieczek rowerowych i spacerów wśród pachnących przyrodą lasów i pól nie skażonych przemysłem.

Zabytki

Obiekty zabytkowe na terenie Gminy Czarna:

w **Przyborowie**: Dwór zbudowany w 1918 roku wg projektu Stanisława Witkiewicza w stylu zakopiańskim, częściowo spalony po pożarze w roku 1970. Na osi dworu znajduje się aleja i podjazd. Park o powierzchni 14,2 ha. Wyróżniające się elementy zespołu parkowo-dworskiego to: aleja dojazdowa długości 350 metrów (akacjowa) – park posiadający inwentaryzację z 1985 roku, budynek mieszkalny, dworek myśliwski i park podworski z XIX w. w Chotowej – Słupiec. Park krajobrazowy w Przyborowie z parkiem w Chotowej – Słupie łączy aleja biegnąca wśród krajobrazu rolniczego. Stanowią ją 92 okazy drzew i krzewy rosnące wzdłuż drogi gruntowej.

Ponadto w poszczególnych sołectwach uznanymi za zabytki są:

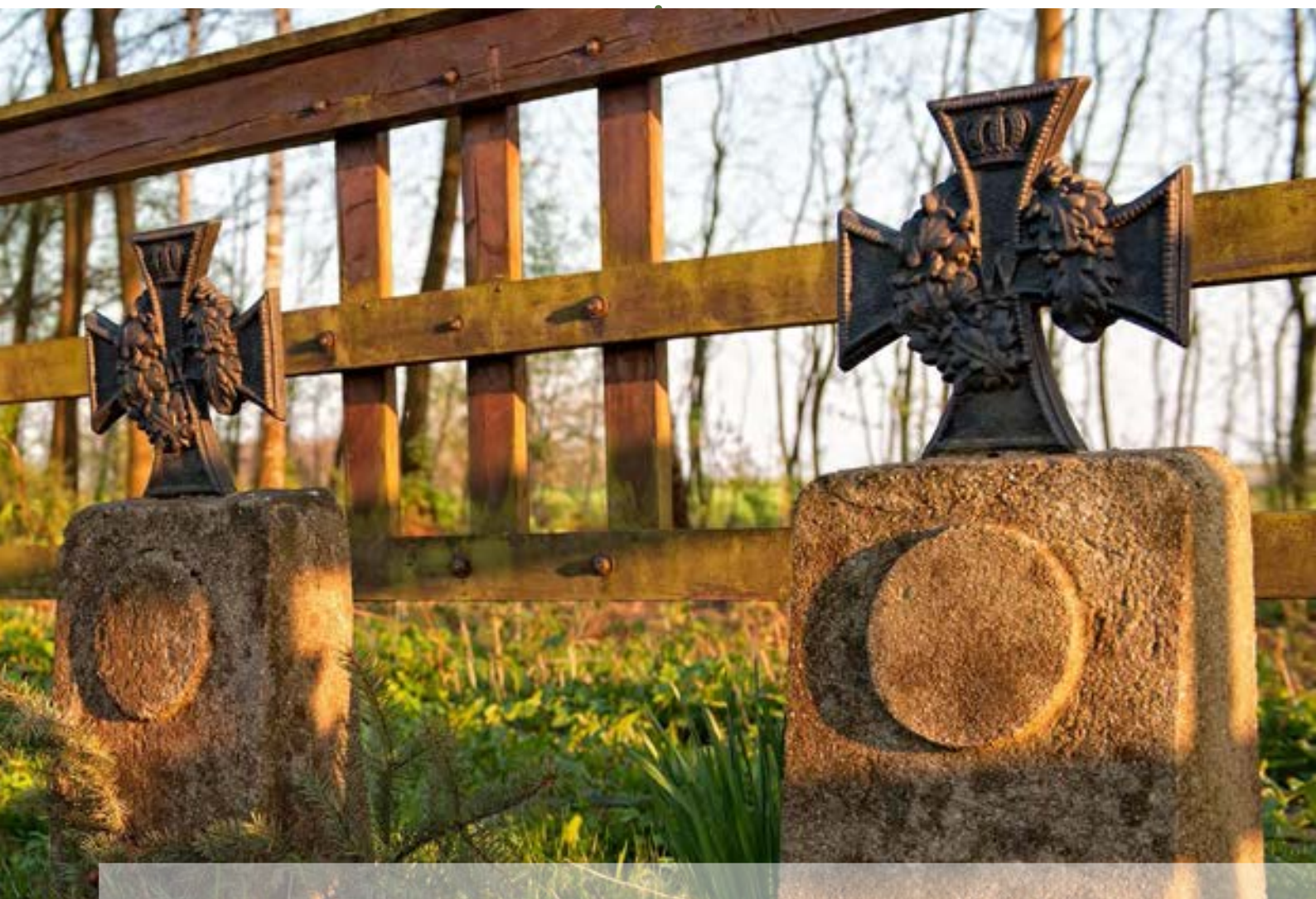
w **Róży**: cmentarz z I wojny światowej, kapliczki przy budynkach nr 195, 230 i 240, w **Starej Jastrzębce**: kościół parafialny pw. św. św. Piotra i Pawła, cmentarz z I wojny światowej, kapliczki przy budynkach nr 213 i 255, w **Borowej**: kościół parafialny pw. Matki Boskiej Częstochowskiej, kapliczka przy rozwidleniu dróg Czarna-Golemki, w **Czarnej**: kościół parafialny pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy, cmentarz przy kościele w Czarnej, cmentarz z I wojny światowej, w **Jaźwinach**: kapliczka przy posesji nr 17, w **Głowaczowej**: kapliczka Grodoniówka przy budynku p. Marii Świątek. Ponadto w Głowaczowej i Grabinach znajdują się stanowiska archeologiczne.

Gospodarka

Na terenie gminy Czarna istnieje wielokierunkowa produkcja rolna. Ze względu na brak przemysłu i strukturę użytkowania gruntów gminę należy zaliczyć do typowo rolniczych. 8 540 ha to użytki rolne. Rolnicy specjalizują się w produkcji ziemniaków sadzeniaków i ziemniaków jadalnych oraz hodowli trzody chlewnej i bydła. W Przyborowie znajduje się Zakład Warzywniczy prowadzący szklarniową produkcję warzyw i nasion, szczególnie pomidorów i ogórków. Zarejestrowanych jest ponad 400 firm działalności gospodarczej, głównie o charakterze usługowym, takich jak: handel, transport, usługi remontowo-budowlane, usługi tartaczne, ciastkarnie.

Cmentarz z czasów I wojny światowej w Starej Jastrzębce

Ruiny pałacu wraz z podworskim parkiem w Przyborowie

gmina

Dębica

Położenie

Gmina Dębica obejmuje obszar 137,62 km². Liczba ludności gminy Dębica na dzień dzisiejszy przekracza 25 tys. mieszkańców. To urokliwe miejsce odznacza naturalne piękno niczym nie zmąconego krajobrazu dwóch krain geograficznych – równinnej Kotliny Sandomierskiej i wyżynnego Pogórza Karpackiego.

Każde z 19 sołectw wchodzących w skład gminy charakteryzuje się odmiennymi walorami krajobrazu.

Przyroda

Można spotkać tutaj różnorodne formy fauny i flory charakterystyczne dla całego Podkarpacia. W lasach dominują dęby, buki, jodły i sosny. Jednak nie znajdzie się ich w okolicach rzek i potoków, które porośnięte są szarą olchą, wierzbą i topolą.

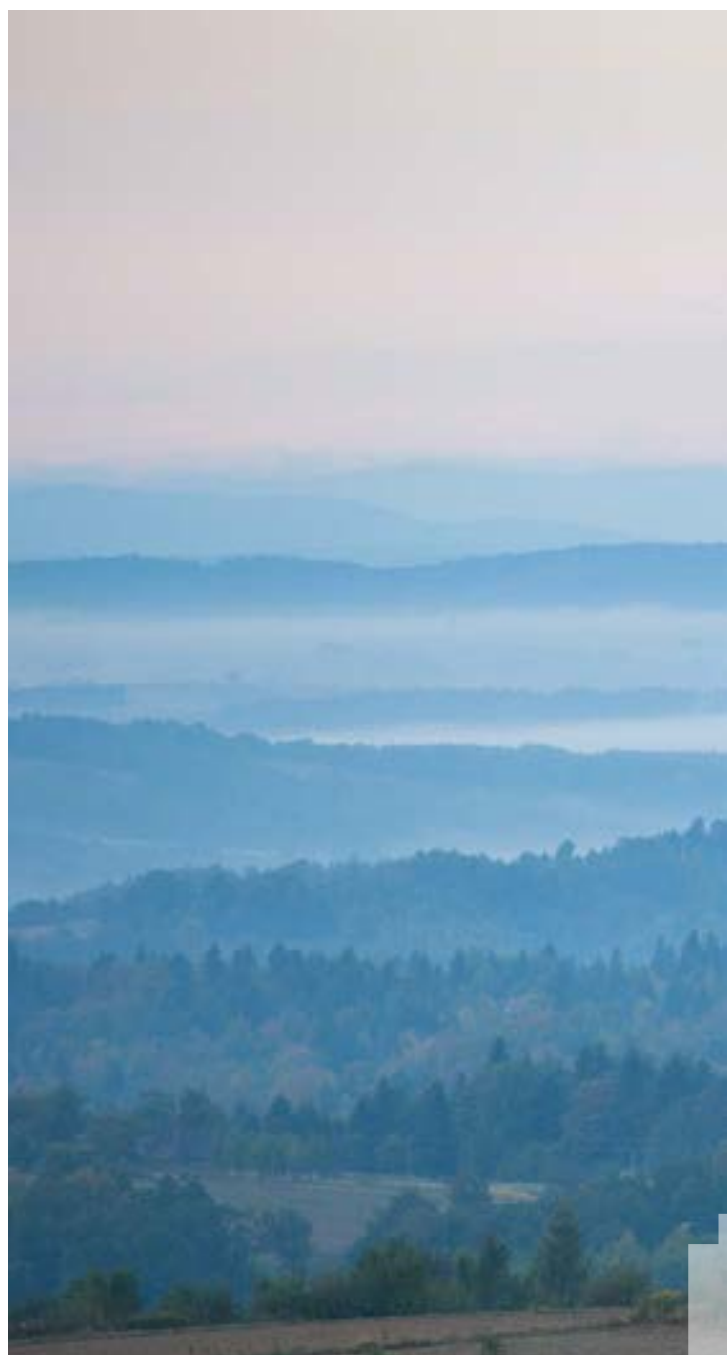
Historia

Historia pobytu człowieka w okolicach Dębicy datowana jest na schyłek paleolitu, starszej epoki kamienia, ok. 8200 lat p.n.e. Z tego okresu zachowały się kamienne narzędzia i elementy broni. Sporo świadectw ludzkiej działalności na naszym terenie pochodzi z epoki kamienia, neolitu, przypadającej ok. 5000 - 1800 lat p.n.e. Wśród nich można wymienić kamienne, gładzone toporki znalezione w Dębicy, Borowej, Pilźnie, a także na obszarze gminy Dębica w Kędzierzu, Podgrodzium i Pustkowie.

W VIII - X wieku ziemie tego regionu znalazły się w zasięgu oddziaływania słowiańskiego plemienia Wiślan. Tereny te wcześniej od pozostałych regionów Polski zostały schryścianizowane. Echa walk z pogańskimi obrządkami przetrwały w legendach z Braciejowej, Podgrodzia (o Bodzosie) czy Latoszyna (Palana Gera). W tych miejscowościach powstały też pierwsze grodziska: w Braciejowej „Głodomank” na wzgórzu „Okop” i „Zamczysko” oraz w Latoszynie „Koci zamek”.

Do 1955 roku istniał duży powiat dębicki, który w tymże roku został podzielony na dwa mniejsze powiaty: dębicki i ropczycki. Tak utworzony powiat należał do województwa rzeszowskiego i obejmował dwa miasta: Dębicę i Pilzno oraz okoliczne gromady wiejskie. Na mocy ustawy z dnia 29 listopada 1972 roku o utworzeniu gmin i zmianie ustawy o radach narodowych z dniem 1 stycznia 1973 roku powstała gmina Dębica, która objęła swym zasięgiem dawne Gromadzkie Rady Narodowe: Zawadę i Latoszyn oraz Gminę Brzeźnica, w skład której weszły

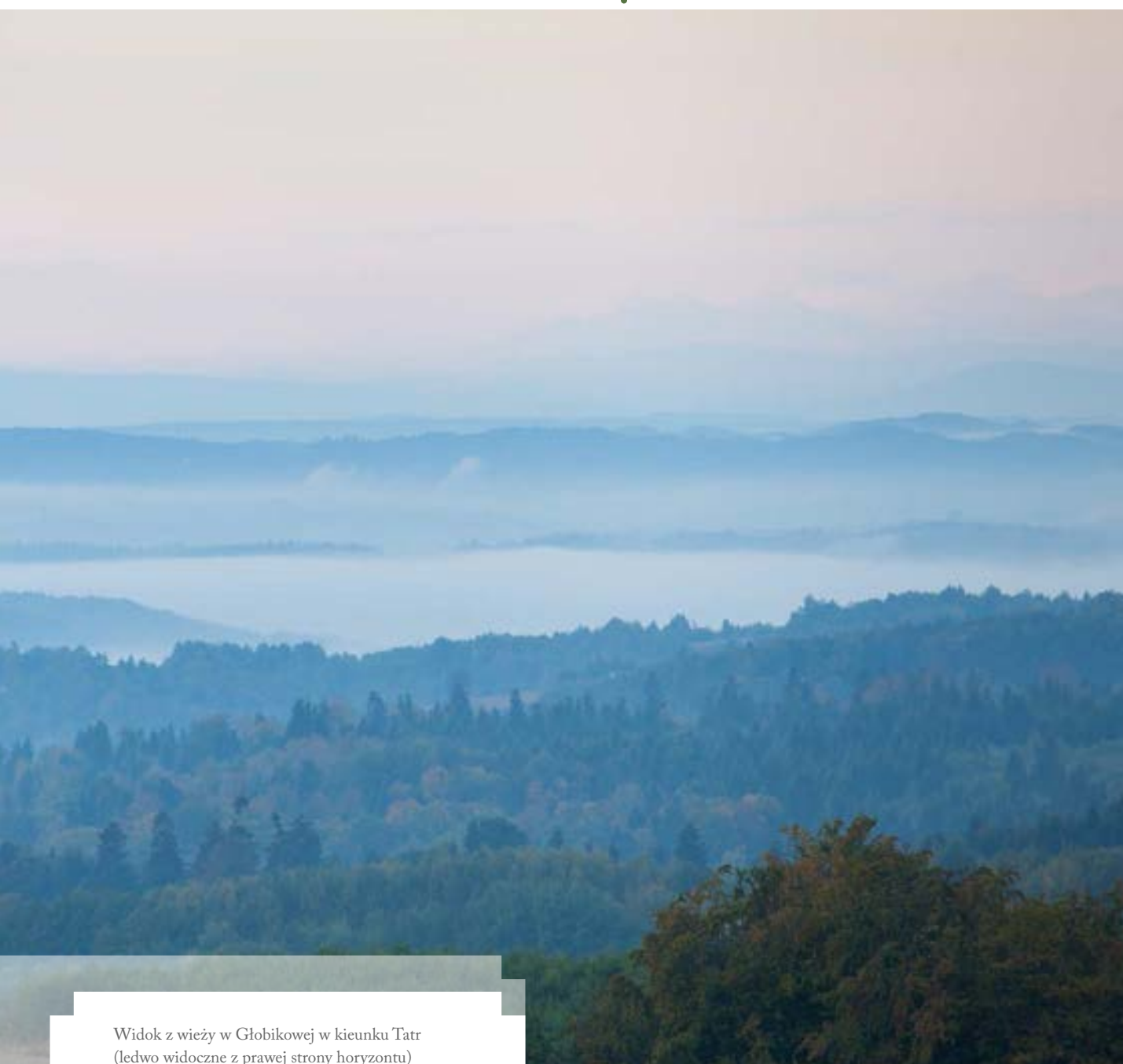
Gromadzkie Rady Narodowe: Brzeźnica i Pustków. W dniu 1 lipca 1976 roku na mocy rozporządzenia Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 11 czerwca 1976 roku w sprawie połączenia, zniesienia, utworzenia, zmiany granic i nazw gmin, połączone zostały Gmina Dębica i Gmina Brzeźnica w jedną gminę z siedzibą w Dębicy.

Kultura

Działalność kulturalna w gminie Dębica realizowana jest za pośrednictwem Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Dębica, realizującego szereg projektów kulturalnych i aktywizujących mieszkańców. W celu promowania integracji społecznej, sportu, tradycji, obyczajów, regionalnej kuchni, gmina Dębica organizuje imprezy cykliczne takie jak: Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Koncert Noworoczny, Znane Postacie w Śnieżnej Oprawie, Konkurs Plastyki Obrzędowej Świąt Wielkanocnych, Płukanie Złota, Festyn Ekologiczny „EKO-Gmina”, Grzybobranie, Festiwal Żur-

ku, Rajd Rowerowy Bicyklomania, Splyw Kajakowy, Święto Pieroga, Ogólnopolska Akcja Polska Biega. Ponadto, organizowane są uroczystości patriotyczno religijne na „Górze Śmierci” i na polanie Kałużówka. Są to dwa miejsca w których pamięć o historii jest wiecznie żywa, obrazujące historię i działanie obozów pracy i poligonu Waffen-SS. Powstałe z inicjatyw sołtysów Koła Gospodyń Wiejskich działają na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet wiejskich oraz ich rodzin. Członkinie koła zajmują się głównie organizowaniem imprez okolicznościowych, kultywując lokalne tradycje.

Widok z wieży w Głobikowej w kierunku Tatr
(ledwo widoczne z prawej strony horyzontu)

Stok narciarski w Stobiernej

Turystyka

Gmina Dębica wita odwiedzających niebywałym klimatem, czystym środowiskiem oraz bogactwem fauny i flory. Gmina oferuje szereg atrakcji z których korzystać mogą całe rodziny, aktywnie i pożytecznie spędzając wolny czas. W ofercie turystycznej możemy znaleźć między innymi: Kompleks turystyczny w Stobiernej a w nim Park Owadów i Pajęczaków. W parku znajduje się 10 figur wiernie odwzorowujących budowę anatomiczną owadów i pajęczaków. Każda z nich zbudowana jest w ok. 200 krotnym powiększeniu. Stok narciarski, na którym po sezonie zimowym można wypożyczyć hulajnogi górskie, a w niedalekiej przyszłości skorzystać z nowo powstającego toru pontonowego. Funkcjonuje tam również Centrum Edukacji Ekologicznej, które powstało w 2010 r. Na potrzeby Centrum zaadoptowano tradycyjną galicyjską chatę, która stała się miejscem licznych spotkań, szkoleń i warsztatów ekologicznych. Pragnąc zachować oryginalny charakter budynku pozostawiono oryginalną konstrukcję ścian oraz tradycyjny ponad 100-letni piec, który do dnia dzisiejszego służy do ogrzewania budynku oraz wypiekania tradycyjnych proziaków. W odległości około 200 m od Parku Owadów i Pajęczaków, znajdziemy Osadę Słowiańską. Jest to rekonstrukcja grodu słowiańskiego, w którym na co dzień można spotkać średniowiecznych rzemieślników, poczuć klimat dawnych czasów czy wziąć udział w ciekawych imprezach historycznych.

Centrum Edukacji Ekologicznej w Stobiernej

Trasa rowerowa Latoszyn – Zawada w Gminie Dębica

Park Owadów i Pajęczaków w Stobiernej

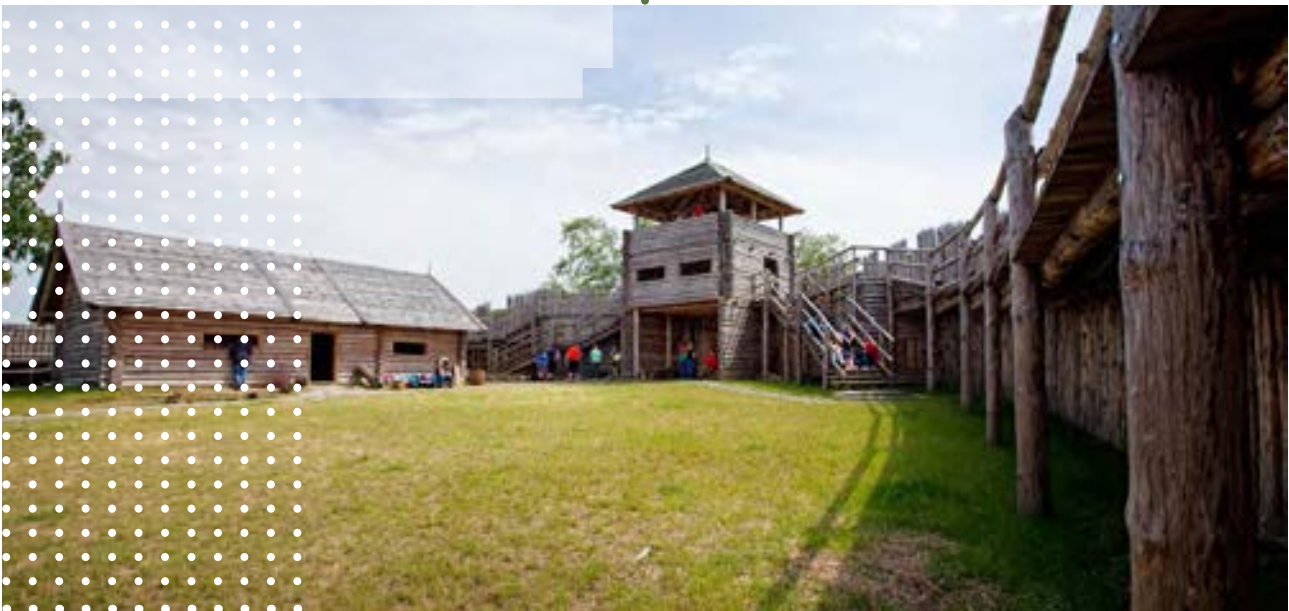

Osada Słowiańska w Stobiernej

Osada Słowiańska w Stobiernej

Szkolne Schronisko Młodzieżowe
„Rozdzielnia Wiatrów” w Głobikowej

Na południe od Stobiernej, w Głobikowej turyści mogą skorzystać z odpoczynku w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym pn. „Rozdzielnia Wiatrów”. Rozdzielnia Wiatrów zaliczana jest do sieci Polskiego Towarzystwa Schronisk Młodzieżowych oraz Międzynarodowej Federacji Schronisk Młodzieżowych. Turyści mają tutaj do dyspozycji 30 miejsc noclegowych, salę z kominkiem oraz kuchnię samoobsługową. Schronisko wyposażone jest w taras widokowy,

który może służyć do obserwacji astronomicznych za pomocą zamontowanych czterech lunet. Obok schroniska wybudowana jest 24-metrowa wieża widokowa, z której przy sprzyjającej pogodzie widać Tatry Słowackie. W Głobikowej znajduje się również plac zabaw, wokół którego postawione są figury 4 dinozaurów: Triceratopsa, Pteranodona, Diplodoka i Triceratozaurusa, stanowiące jedną z atrakcji tego miejsca.

W miejscowości Pustków – Osiedle, znajdującej się w północnej części gminy Dębica, znajduje się Ekspozycja Historyczno – Edukacyjna prezentująca historię hitlerowskiego poligonu wojskowego „SS Truppen-Ubungs-Platz Heidelager” i funkcjonujących tam obozów pracy przymusowej, a także historię działania obozów pracy oraz poligonu Waffen – SS w kontekście dziejów całego powiatu dębickiego oraz jego mieszkańców w okresie II wojny światowej. Można tu też zobaczyć historyczną rekonstrukcję budynków i byłego obozu, makiety głównych zabudowań, oryginalne wyposażenie wnętrz, elementy ekwipunku żołnierskiego a także setki zdjęć w formie multimedialnej. W sąsiedztwie ekspozycji znajduje się „Góra Śmierci”. „Góra Śmierci” obejmuje rozległą polanę z elementami małej architektury pomnikowej w postaci kompozycji przestrzenno – figuralnych, krzyża – upamiętniający wydarzenia z czasu II wojny oraz zachowany bunkier śmierci. W ostatnich latach na obwodzie ustanowiono stacje – Drogi Cierpienia.

Ekspozycja historyczno – dydaktyczna przy „Górze Śmierci” w Pustkowie

Pomnik pomordowanych na „Górze Śmierci” w Pustkowie

Kompleks sportowo – rekreacyjny w Pustkowie – Osiedlu

Amatorzy sportu, znajdą w pobliżu kompleks sportowy w skład którego wchodzi: Kompleks Basenów „NEMO”, Orlik 2012, stadion wraz z bieżnią lekkoatletyczną oraz Ośrodek Zdrowia.

W Kozłowie znajduje się Ośrodek Rekreacyjno – Wypoczynkowy „Jałowce” Kozłów. Ośrodek posiada pełne zaplecze noclegowe dla 130 osób – domki całorocznego pobytu z balkonami z widokiem na jezioro, pole kampingowe namiotowe, zaplecze gastronomiczne i sanitarne na 1000 osób. Otoczone jest lasem graniczącym z piaszczystą i trawiastą plażą, kąpieliskiem oraz łówiskami dla wędkarzy. Wczasowicze mają do dyspozycji kajaki, łodzie, rowerki wodne, plac zabaw dla dzieci, restaurację, altanę biesiadną na 50 osób, amfiteatr ze sceną.

Zespół Basenów Kąpielowych w Pustkowie

Gospodarstwo Szkółkarskie w Brzeźnicy

„Moje Boisko – Orlik 2012” w Pustkowie – Osiedlu

Pomnik Poległych Partyzantów na Polanie Kałużówka

Sanktuarium Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Zawadzie

Kościół Parafialny p.w. Św. Jana Chrzciciela w Brzeźnicy

Gmine można poznawać korzystając z sieci szlaków pieszych i rowerowych. Biegnie tędy między innymi szlak „Śladami Słońca i Śniegu”. Trasa jest dość trudna i liczy 32 km. Szacowany czas przejazdu z postojami to 4 godziny. Wiedzie szlakiem zielonym z Latoszy na poprzez Grabówkę, Połomię, Południk, Głobikową, Stasiówkę do Zawady. W Paszczynie znajduje się ścieżka przyrodnicza „Bluszcze”. Prowadzi ona przez las wielogatunkowy i wielopiętrowy z bogatą roślinnością runa leśnego. Geograficznie jest to południowo – zachodni skraj Płaskowyżu Kolbuszowskiego w Koltkinie Sandomierskiej. Z kolei w Stasiówce znajduje się ścieżka przyrodniczo – dydaktyczna o długości 3 km, na której jest siedem przystanków.

W gminie Dębica nie brakuje również zabytków. Perłą jest Zawada, znana z zespołu dworsko – parkowego, dawnej siedziby Raczyńskich. Obecnie jest to zamek z basztą, który został wybudowany na początku XIX w., neogotycka brama wjazdowa i mur od strony południowej, studnia z końca XVIII w., park dworski z kilkuset letnimi drzewami oraz ogrodzenie, które zostało wpisane do rejestru zabytków. W Zawadzie znajduje się także XVIII wieczna karczma z drewnianym podcieniem nakryta czterospadowym dachem „polskim” zaliczana jest do najpiękniejszych zabytków architektury i budownictwa ziemi dębickiej. Jednak najczęściej odwiedzanym miejscem jest zabytkowy kościół, Sanktuarium Matki Bożej Zawadzkiej. W Braciejowej wartym obejrzenia jest Wzgórze „Zamczysko” które jest stanowiskiem archeologicznym ze śladami z XIII w. oraz grodzisko na górze Okop, Aleja Dębowa do folwarku „Berdech”. W przeszłości aleja wprowadzała do założenia folwarcznego, które w XIX w. należało do Raczyńskich z Zawady. W lasach braciejowskich w czasie wojny stacjonowali partyzanci II Zgrupowania 5-PSK AK. Na polanie Kałużówka w sierpniu 1944 r. stoczyli największą bitwę w południowo- wschodniej Polsce. W 1984 r. postawiono pomnik, przy którym odbywają się uroczystości patriotyczno – religijne. Z kolei w brzeźnickim lesie o nazwie „Borek” zlokalizowany jest rezerwat archeologiczny – cmentarzysko kurhanowe z XI-XII wieku. Z istniejących pierwotnie 21 kurchanów obecnie pozostało ok. 12 kopców. Poza tym w Brzeźnicy znajdziemy Kościół Parafialny pw. Św. Jana Chrzciciela – wzniesiony w stylu neogotyckim w latach 1905 – 1906. Warto również zobaczyć drewnianą kaplicę w Podgrodziu z 1870r., w Pustkowie – Osiedlu: Kościół p.w. Św. Stanisława Biskupa Męczennika z 1937r., Zespół Ringów, Europejskie Centrum Pamięci i Pojednania im Heleny z Reyów Księżnej Jabłonowskiej, wspomnianą wcześniej Górę Śmierci oraz Zespół Willi.

Zabytkowa karczma w Zawadzie

Gospodarka

Połączenia krajowe i drogowe sprawiają, że gmina spełnia ważną rolę zarówno w krajowym, jak i międzynarodowym systemie komunikacyjnym. Położona jest bowiem przy magistrali kolejowej Zgorzelec-Medyka z bocznicą kolejową oraz przy drodze wojewódzkiej Dębica - Mielec i drodze krajowej E-40. Atutem gminy Dębica jest bliskość międzynarodowych terminali lotniczych do których istnieje bezpośredni dojazd autostradą A-4. W odległości 130 km znajduje się międzynarodowe lotnisko w Balicach koło Krakowa, a jedynie 54 km dzieli gminę do terminalu lotniczego Rzeszów – Jasionka.

Położenie, bogata infrastruktura techniczna, dogodne rozwiązania komunikacyjne, duży potencjał ludzki i przemysłowy, rozwiązany problem gospodarki odpadami, stwarzają ogromne szanse na dalszy rozwój przemysłu, turystyki i rolnictwa ekologicznego. Na terenie gminy swoją działalność gospodarczą prowadzi ponad 3100 podmiotów gospodarczych. Wiele z nich, to firmy znane nie tylko w Polsce, ale i za granicą. Do największych należą: Fabryka Farb i Lakierów „Śnieżka”, Firma „Jabo Marmi”, „Olimp Laboratories”, Zakłady Tworzyw Sztucznych LERG S.A., Kronospan- HPL, firma „Arkus & Romet Group”, „Galicja” i „BBC Company”.

Dzięki dobrej współpracy samorządu z Firmą Kronospan - 8 ha terenu zostało objęte specjalną strefą ekonomiczną. Kolejne tereny, ponad 1,35 ha w Pustkowie należące do istniejącego przedsiębiorstwa LERG SA, 49,47 ha w Zawadzie, a także 22,96 ha w Pustkowie Strachowie zostały objęte specjalną strefą ekonomiczną Euro Park Mielec. Ponadto ok. 2, 86 ha gmina przeznaczą na budowę Domu Pomocy Społecznej w miejscowości Paszczyna- Kochanówka, natomiast teren sołectw Latoszyn i Podgrodzie zostały objęte statusem obszaru ochrony uzdrowskiej Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2012 roku i są przeznaczone pod budowę Zakładu Przyrodolecznictwa w Latoszynie.

gmina

Iwierzycy

Panorama Nockowej

Położenie

Gmina Iwierzycy leży w zachodniej części województwa podkarpackiego, w powiecie ropczycko-sędziszowskim, powstałym w 1999 roku w wyniku reformy administracyjnej. Siedziba gminy położona jest w odległości 5 km na południe od drogi krajowej nr 4 (E – 40), a 25 km na zachód od Rzeszowa - stolicy województwa Podkarpackiego.

Powierzchnia gminy ma kształt wydłużony, w kierunku południe - północ długość gminy wynosi ok. 13 km, natomiast szerokość jej w kierunku od zachodu do wschodu wynosi ok. 5 km. Gmina Iwierzycy leży w bezpośrednim sąsiedztwie Sędziszowa Młp. oraz w zasięgu komunikacyjnym miasta Rzeszowa. Przez północną część gminy przebiega międzynarodowa trasa E-40, od której przez centrum gminy biegnie powiatowa droga łącząca ją z miastami Sędziszów Młp., Strzyżów i gminą Wielopole Skrzyńskie.

Gmina Iwierzycy graniczy z gminami: Świlcza, Boguchwała, Czudec, Wielopole Skrzyńskie i Sędziszów Młp.

Mieszkańcy

Gmina Iwierzycy zajmuje obszar 65,6 km kw. i liczy około 7,650 tys. mieszkańców. W jej skład wchodzi dziewięć sołectw: Będzienica, Bystrzyca, Iwierzycy, Nockowa, Olchowa, Olimpów, Sielec, Wiercany i Wiśniowa .

Historia

Początki wsi Iwierzycy sięgają XIV wieku. Powstały w wyniku akcji osadniczej prowadzonej w dobie kaziemierzowskiej. Wymienione są one w gronie dziesięciu najstarszych osad w rejonie ówczesnego Sędziszowa a obecnie Sędziszowa Młp. Można jednak sądzić, że wieś powstała pod koniec XIII wieku. W dokumen-

cie z 1379 roku dostojnicy małopolscy proszą króla Ludwika Węgierskiego, by zwrócił Janowi z Tarnowa, kasztelanowi sandomierskiemu Wiercany, Zagorzyce, Gnojnicę, Witkowice i właśnie Iwierzycę. Z późniejszych dziejów tych wsi wynika, że powróciły one do Kasztelani Sandomierskiej. Do Kasztelani Sandomierskiej należały również: Wiercany i Bystrzyca.

Niektóre miejscowości gminy wywodzą swój rodowód z czasów jeszcze odleglejszych - np. Wiercany, o których wzmiankowano w dokumentach już w 1282 r. Od połowy XIII w. ziemie te wchodziły w skład tzw. Klucza sędziszowskiego.

Pozostałe wsie: Nockowa, Wiśniowa, Olchowa, Sielec, były własnością królewską.

I rozbiór Polski w 1772 roku zmienił sytuację administracyjną – wyżej wymienione wsie zostały włączone do Austrii. Sytuacja taka utrzymywała się do roku 1918, kiedy Polska odzyskała niepodległość. Wtedy też wyodrębniła się samodzielna Gromada Olimpów

wchodząca wcześniej w skład Iwierzyc. Po II wojnie światowej nastąpiła kolejna reforma administracyjna, która zmieniła oblicze Polski oraz przynależność administracyjną poszczególnych miast i wsi. Wtedy to powstała gmina Iwierzycę, która istnieje do dziś.

Po II wojnie światowej z dwóch przysiółków należących do Nockowej i Wiśniowej powstała samodzielna wieś Będzienica. Na kartę ogólnopolskiej historii wpięła się wieś Nockowa, gdzie w 1933 r. podczas strajku chłopskiego w starciu z policją zginęło 9 mieszkańców gminy Iwierzycę.

Kultura

Centrum, wokół którego koncentruje się działalność kulturalna mieszkańców regionu jest Gminny Ośrodek Kultury w Iwierzycach z siedzibą w Wiercanach. Powstał on w 1974 z inicjatywy mieszkańców. W Gminnym Ośrodku Kultury funkcjonuje szereg grup i zespołów artystycznych, do których należą osoby w różnym wieku: dzieci, młodzież i dorośli. Występy zespołów uświetniają uroczystości lokalne, regionalne jak i ogólnopolskie, a kunsztowne stroje i dynamiczne wykonanie dodaje swoistego uroku.

Sfera kulturalna w gminie Iwierzycę, dzięki prężnej działalności Gminnego Ośrodka Kultury, zaangażowaniu jego pracowników oraz mieszkańców, znajduje się na bardzo wysokim poziomie. Zespoły taneczne, teatralne oraz muzyczne, będąc chlubą gminy, uświetniają lokalne i regionalne uroczystości.

Krzyż Milenijny w Sielcu

Zabytkowy Dwór z lat 1921-1925 wraz z parkiem w Iwierzycach

Turystyka

Najbardziej malowniczą częścią gminy pod względem krajobrazowym jest jej południowa część wchodząca w skład Pogórza Strzyżowskiego, co sprzyja rozwojowi turystyki i szczególnie zachęca do wypraw pieszych i rowerowych. We wsi Bystrzyca znajduje się najwyższy punkt w gminie o wysokości 449 m. n.p.m.

Osobliwością regionu są źródła siarczane, które znajdują się na granicy wsi Będzienica i Wiśniowa. Oddalenie od większych ośrodków miejskich i brak przemysłu ciężkiego sprawia, że środowisko naturalne gminy jest czyste, a tym samym posiada walory zdrowotne i rekreacyjne oraz sprzyja rozwojowi rolnictwa ekologicznego.

Poza pięknym krajobrazem, w gminie znajdują się obiekty zabytkowe związane z długą, burzliwą historią: Kościół Parafialny p.w. Św. Franciszka z Asyżu w Bystrzycy, Kościół Parafialny p.w. Św. Michała Archanioła w Nockowej, Krzyż Milenijny w Sielcu, wiatrak w Bystrzycy, zachowany do dziś Zespół dworski w Iwierzycach jest najcenniejszym obiektem zabytkowym gminy. W pobliskim Sielcu do naszych czasów przetrwał Zespół dworski z częścią parku wzniesiony w 1842 r. dla Franciszka Ksawerego Preka - pamiętnikarza, poety i malarza.

Stacja Drogi Krzyżowej na Haliczu

Zabytkowy Dwór obecnie Szkoła Podstawowa w Sielcu

Kościół Parafialny p.w. Św. Franciszka z Asyżu w Bystrzycy

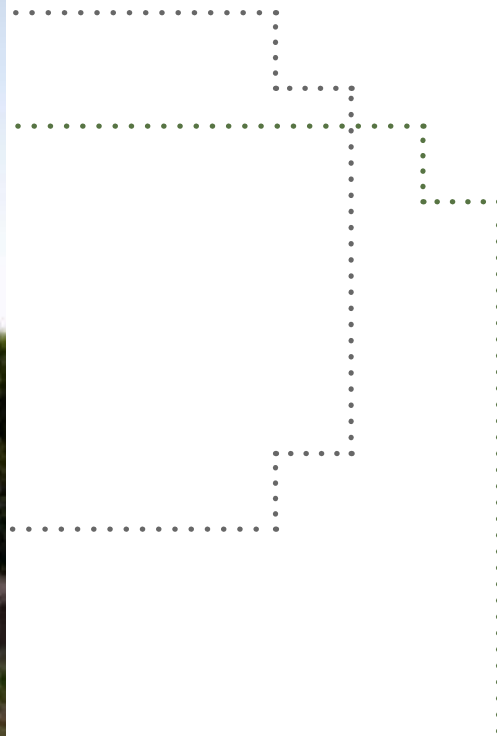

Panorama na Bystrzycę i kościół parafialny

Droga Krzyżowa na Haliczu

Stado saren na pagórkach w Nockowej

Gospodarka

Gmina Iwierzycy to w przeważającej części gmina rolnicza. Gleby są dość urodzajne, w uprawach dominują zboża, a w produkcji zwierzęcej hodowla trzody chlewnej.

Podobnie jak na obszarze całego Podkarpacia, tak i tutaj rolnictwo charakteryzuje się rozdrobieniem i rozproszeniem gruntów wchodzących w skład jednego gospodarstwa. W gminie funkcjonuje około 1500 gospodarstw rolnych. Jest tylko kilkadziesiąt gospodarstw dużych, dla których działalność rolnicza jest podstawowym źródłem dochodu. Od kilku lat można zaobserwować rysującą się tendencję powiększania arealów gospodarstw.

Na terenie gminy znajdują się wyłącznie pojedyncze zakłady produkcyjne.

Wszystkie sołectwa są zgazyfikowane, znaczna część

gospodarstw podłączona jest do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Działa Zakład Wodno-Kanalizacyjny w Iwierzycach. W ostatnich latach zmodernizowano bazę wodociągową, oświatową i kulturalną. Przygotowywany jest teren pod zabudowę przemysłową w Olchowej-Lipie, w pobliżu międzynarodowej trasy E-40.

Gmina, jednolita pod względem administracyjnym, podzielona jest pomiędzy cztery parafie: Parafię Nockowa, obejmującą wsie (Iwierzycy, Nockowa, Wiercany, Olimpów, Będzienica oraz część Wiśniowej), Parafię Bystrzyca obejmującą wsie (Bystrzyca, część Wiśniowej), Parafię Olchowa obejmującą (wyłącznie wieś Olchowa) i Parafię Sędziszów Młp. obejmującą (Sielec).

gmina

Ropczyce

Położenie

Gmina Ropczyce położona jest w zachodniej części województwa podkarpackiego, nad rzeką Wielopolką, na pograniczu Pradoliny Podkarpackiej i Pogórza Strzyżowskiego. Znajduje się 31 km na zachód od Rzeszowa, przy skrzyżowaniu dwóch szlaków komunikacyjnych: drogi międzynarodowej nr E40 – z Ukrainy przez Przemyśl, Kraków, Wrocław do Zgorzelca lub Berlina – i wojewódzkiej nr 986 łączącej Mielec z Wiśniową, skąd przez Krosno można dojechać na Słowację lub przez Strzyżów do Rzeszowa. Po północnej stronie miasta Ropczyce przebiega linia kolejowa Wrocław – Kraków – Medyka. W odległości około 40 km od Ropczyc znajduje się ogólnodostępne lotnisko Rzeszów-Jasionka, a nieco bliżej, bo w odległości 35 km, usytuowany jest lokalny port lotniczy w Mielcu.

Mieszkańcy

W skład gminy Ropczyce wchodzi 8 sołectw: Brzezówka, Gnojnica Wola, Gnojnica Dolna, Lubzina, Łączki Kucharskie, Mała, Niedźwiada i Okonin oraz 9 osiedli: Osiedle Św. Barbary, Osiedle Brzyzna, Osiedle Chechły, Osiedle Czekaj, Osiedle Granice, Osiedle Pietrzejowa, Osiedle Północ, Osiedle Śródmieście i Osiedle Witkowice. Razem 139 km² obszaru miasta i gminy zamieszkuje ok. 27 tys. mieszkańców. Miasto: siedziba powiatu ropczycko-sędziszowskiego i miejsko-wiejskiej gminy Ropczyce. Powierzchnia: 47 km²; liczba mieszkańców: ponad 15,5 tys.

Historia

Ropczyce to jedno z najstarszych miast południowo-wschodniej Polski, gdyż pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1254 r. Prawa miejskie, nadane przez Kazimierza Wielkiego, otrzymały 3 marca 1362 r. W dokumencie lokacyjnym król przyznał braciom Janowi i Mikołajowi Gielnicom przywilej wójtowski, zezwalający na lokację miasta na prawie niemieckim w miejscu królewskiej wsi. Wówczas rozpoczął się okres rozkwitu miejscowości, a bliskość Puszczy Sandomierskiej spowodowała częste wizyty przybywających na łowy królów polskich: Kazimierza Wielkiego, Władysława Jagiełły, Kazimierza Jagiełłończyka czy Stefana Batorego. Jednym z czynników przysparzających miastu bogactwa był przywilej myta z 1485 r. W Ropczycach bogaty cech rzemieślniczy stworzyli tutejsi tkacze. Wybudowano wówczas m.in. świątynię. Złoty okres dla miasta skończył się z początkiem XVII w. Najpierw w 1605 r. Ropczyce zniszczył pożar, potem ludność zdziesiątkowała zaraza, a w latach 1655–1657 dotknęły je najazdy

szwedzkie i siedmiogrodzkie. W ostatnich latach I Rzeczypospolitej miejscowość nad Wielopolką stała się świadkiem dramatycznych wydarzeń konfederacji barskiej – wtedy miasto utraciło swe archiwa. Ropczyce, podobnie jak inne miasta Małopolski, odpadły od Polski już w 1772 r. w czasie I rozbioru. Ziemie te nazwano Galicją i zaprowadzono na nich nowe porządki. Ropczyce, jako miasto królewskie, zachowały samorząd przez cały czas rozbiorów, które zakończyły się 1 listopada 1918 r., kiedy mieszkańcy rozbroili austriacki garnizon, zrzucili symbole władzy zaborczej i zorganizowali polskie organy władzy administracyjnej, sądowej i wojskowej. Pomimo pewnego ożywienia gospodarczego, które nastąpiło w II połowie XIX stulecia po wybudowaniu linii kolejowej, Ropczyce były typowym miasteczkiem prowincjonalnym. W 1937 r. straciły status powiatu i dopiero w latach 70. XX w. nastąpił znaczący rozwój miasta, kiedy oddano do użytku m.in. cukrownię i zakłady magnezytowe oraz wybudowano duże osiedle mieszkaniowe.

Międzynarodowy Jarmark Kowalski w Ropczycach

Kultura

Ropczyce to także region o bogatej i urozmaiconej kulturze regionalnej, kultywujący dawne obyczaje i tradycje. Ziemię ropczycką rozstawiają znane postaci. W Ropczycach urodził się Józef Mehoffer, artysta malarz, profesor Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, uczeń Jana Matejki, przyjaciel Wyspiańskiego. Tutaj także uczęszczał do gimnazjum Wilhelm Mach. Z tej ziemi wywodził się także profesor Tadeusz Sinko, Jerzy Żuławski - pisarz, Karol Olszewski - chemik, Seweryn Udziela - badacz kultury ludowej, Tadeusz Kantor - malarz, scenograf i grafik oraz wielki społecznik i pedagog ks. Jan Zwierz. Upowszechnianiem kultury w Ropczycach zajmuje się Centrum Kultury im. Józefa Mehoffera, posiadające filie w Gnojnicy Dolnej, Niedźwiadzie i osiedlu Witkowice. W ramach Centrum działa orkiestra dęta, zespół „Big Band Ropczyce” oraz kilka dziecięcych zespołów wokально-instrumentalnych, folklorystycznych i tanecznych. W nowym budynku Centrum Kultury zlokalizowana jest sala widowiskowo-kinowa oraz

sale wystawowe. Będąc w Ropczycach warto obejrzeć:

Galerię Kowalstwa mieszczącą się w ropczyckim Centrum Kultury - zgromadzone tu zostały prace kowalskie powstałe podczas Jarmarków Kowalskich.

Izbę Regionalną przy Zespole Szkół nr 2 w Ropczycach, która zajmuje się gromadzeniem pamiątek, eksponatów i narzędzi używanych niegdyś w wiejskich gospodarstwach domowych. Obecnie w kolekcji znajduje się wiele lamp, żelazek, starych garnków i ręcznie haftowanych serwet. Izba Regionalna to nie tylko wystawa eksponatów. Odbywają się w niej lekcje plastyki, zajęcia edukacyjne i lekcje wychowawcze o tematyce regionalnej.

W Ropczycach w miesiącach wakacyjnych odbywa się wiele imprez takich jak: Dożynki Gminne, Dni Ziemi Ropczyckiej, Międzynarodowy Jarmark Kowalski (co 2 lata), Ropczycka Noc Kabaretowa, „Ropczycki Festiwal” – coroczny koncert z udziałem gwiazdy, Powiatowy Festiwal Piosenki Obcojęzycznej, Przegląd Wokalny „O Złotą Nutkę”, imprezy plenerowe, pikniki oraz rajdy rowerowe.

Galeria kowalstwa w Centrum Kultury im. Józefa Mehoffera w Ropczycach

Turystyka

Miejsca w Ropczycach warte obejrzenia to przede wszystkim Rezerwat Przyrody „Szwajcaria Ropczycka” - wąwóz lessowy porośnięty lasem, o pow. 2,59 ha z niemal pionowymi, osobliwie wyrzeźbionymi ścianami lessu. Wzgórze, na którym znajduje się rezerwat, ma wysokość 275 m n.p.m., jest rozcięte głębokim parowem lessowym z suchym dnem, na którym usytuowany jest deptak spacerowy. Część ścian wąwozu osiąga dość znaczne różnice poziomów wysokości wahające się do kilkunastu metrów o nachyleniu nawet do 80-90 proc.

Ponadto do obejrzenia jest kilka zabytków:

Sanktuarium NMP Królowej Rodzin w Ropczycach - zbudowane ok. 1730 r., wraz z bramą wejściową i ogrodzeniem z XIX w.

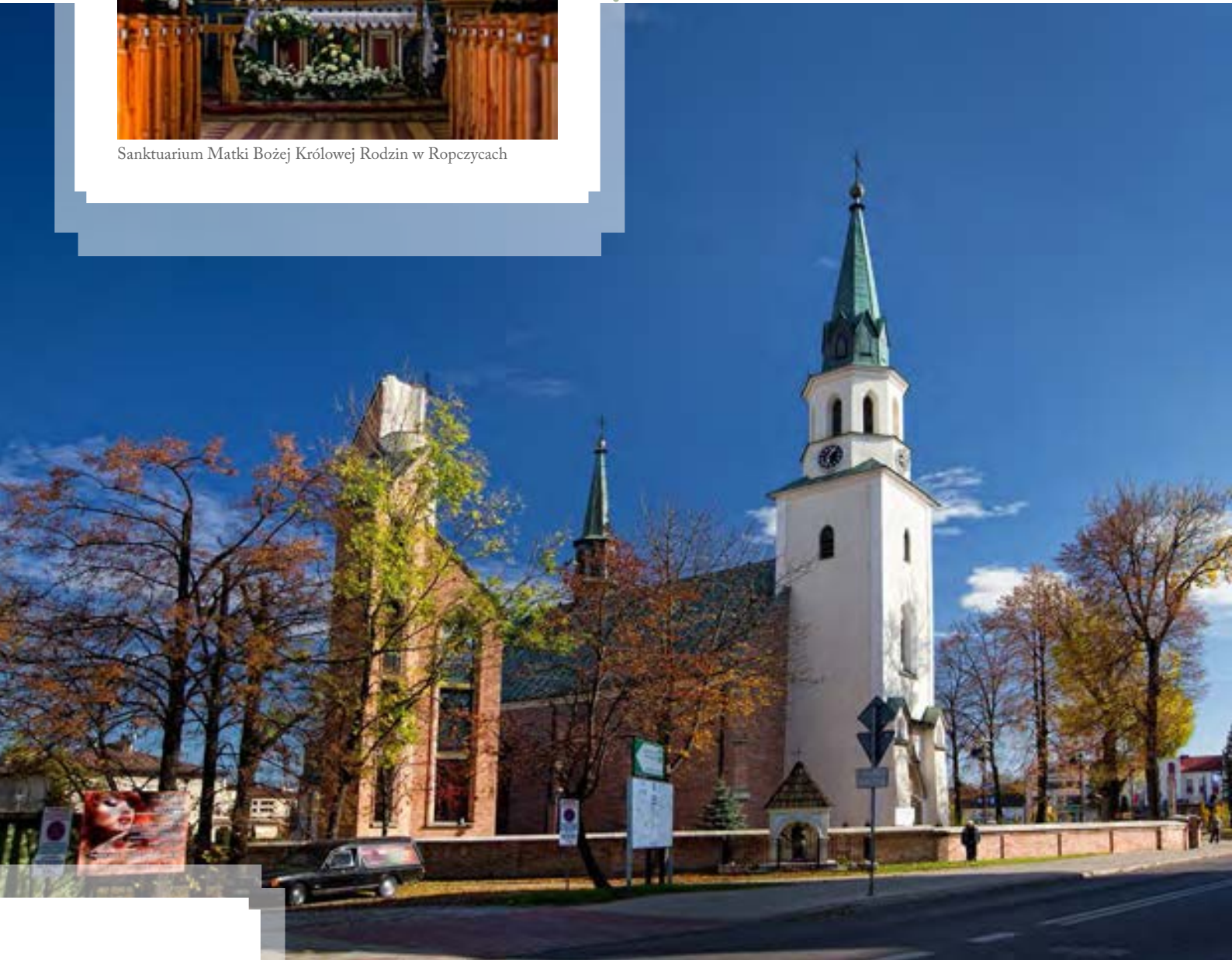
Kościół Parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego w Ropczycach - wzniesiony ok. 1368 r., przebudowany po pożarze w 1873 r. Jest to budowla w stylu gotyckim, jednonawowym. Kościół w swojej historii był wielokrotnie niszczony m.in. przez najazd tatarski w 1504 r. oraz podczas II wojny światowej. Obecnie odrestaurowany. Swoją historię, tak jak miasto swoje prawa zawdzięcza Królowi Kazimierzowi Wielkiemu. Świątynia mieści się w centrum miasta przy ul. ks. dr. Jana Zwierza.

Rezerwat przyrody „Szwajcaria Ropczycka”

Sanktuarium Matki Bożej Królowej Rodzin w Ropczych

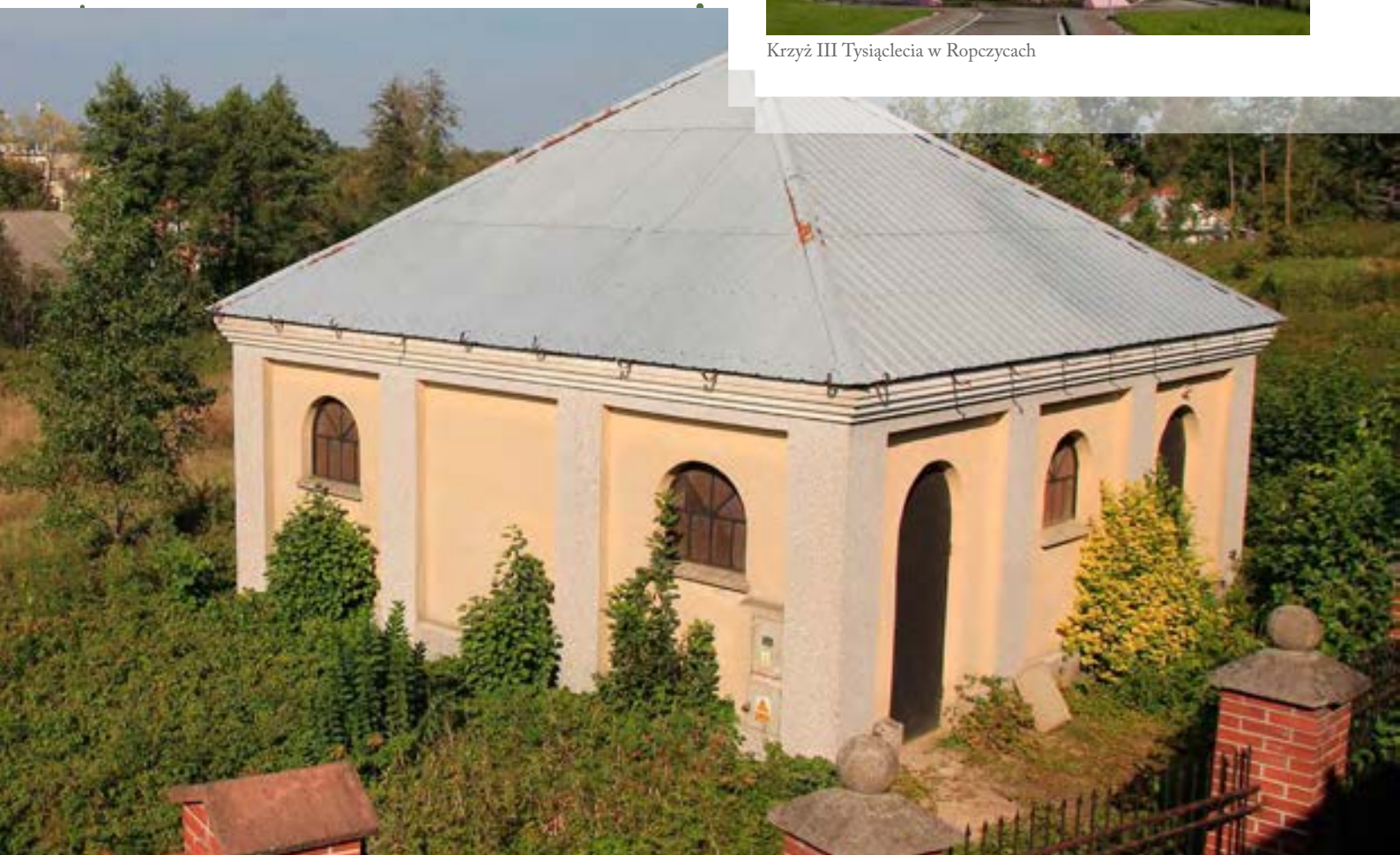
Kościół Parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego w Ropczych

Od czerwca 2008 r. Ropczyce są częścią Szlaku Chasydzkiego. Należą do łańcucha miast na terenie południowo-wschodniej Polski, które mają znaczenie dla historii Żydów. W Ropczycach po społeczności żydowskiej pozostał kirkut. Przed dwudziestu laty stanął tam pomnik poświęcony pamięci miejscowych ofiar Holokaustu, później cmentarz ogrodzono, a nad grobem ostatniego rabina - Issaka Libermana - powstał ohel, czyli niewielki budynek.

Krzyż III Tysiąclecia w Ropczycach, ul. Borki Chelchelskie, o wysokości 47 m został zbudowany w latach 2001-2006, konstrukcja wykonana jest z rur stalowych. Kamień węgielny z Góry Synaj poświęcony był przez Jana Pawła II w Krakowie 18 sierpnia 2002 r.

Krzyż III Tysiąclecia w Ropczycach

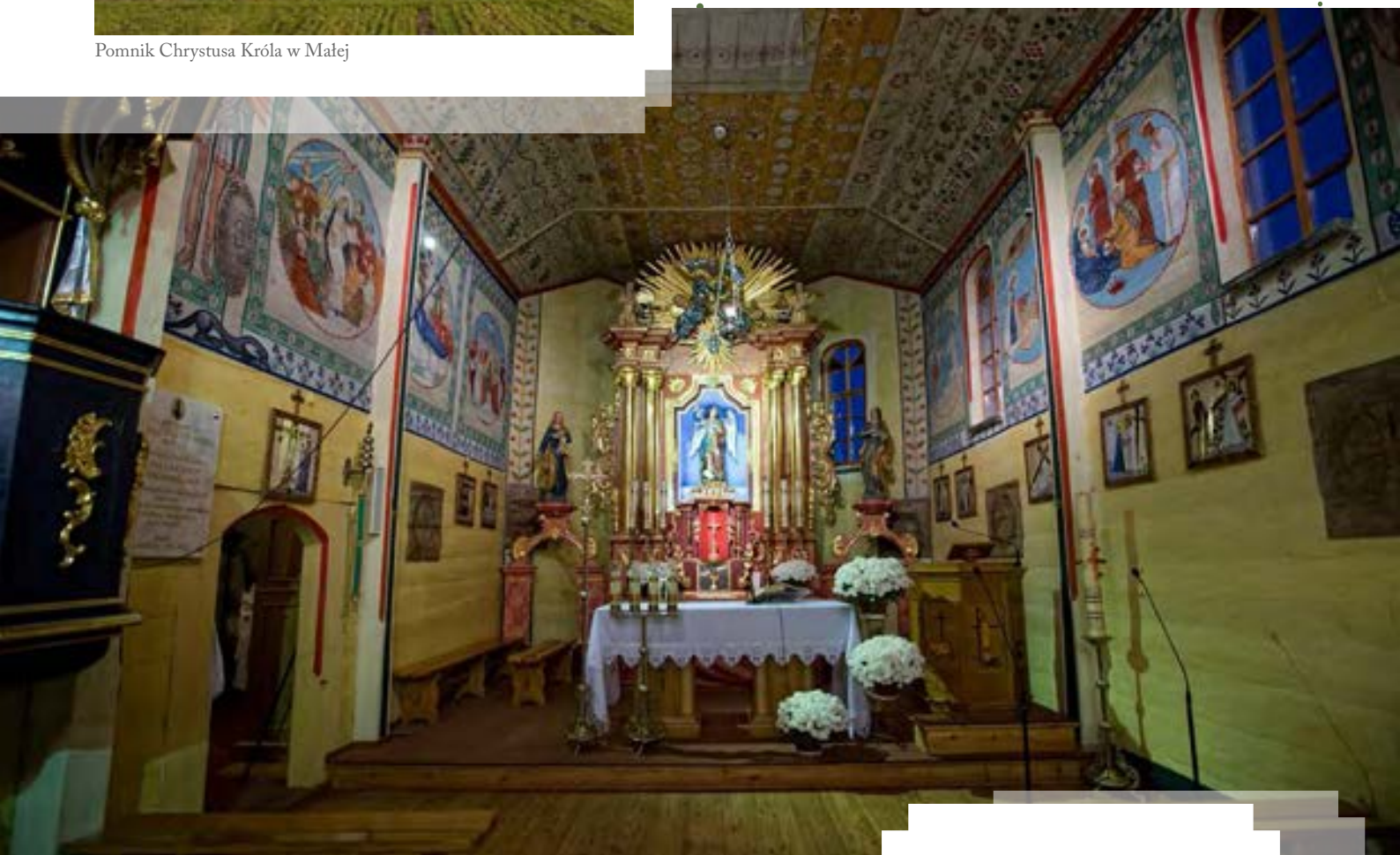
Ohel nad grobem rabina Issaka Libermana

Pomnik Chrystusa Króla w Małaj

Ciekawe miejsca w obrębie gminy Ropczyce:

Małaj - Pomnik Chrystusa Króla, monument o konstrukcji żelbetowej zbudowany w 1937 roku, autorstwa Wojciecha Durka. Figura wraz z postumentem ma 17,5 m wysokości. Usytuowana jest na wzgórzu. W roku 2007 figura wygrała w plebiscytcie „Siedem cudów Podkarpacia”. Kościół p.w. Św. Michała Archanioła, który został wzniesiony końcem XVI wieku, wielokrotnie przebudowywany w chwili obecnej po gruntownym remoncie.

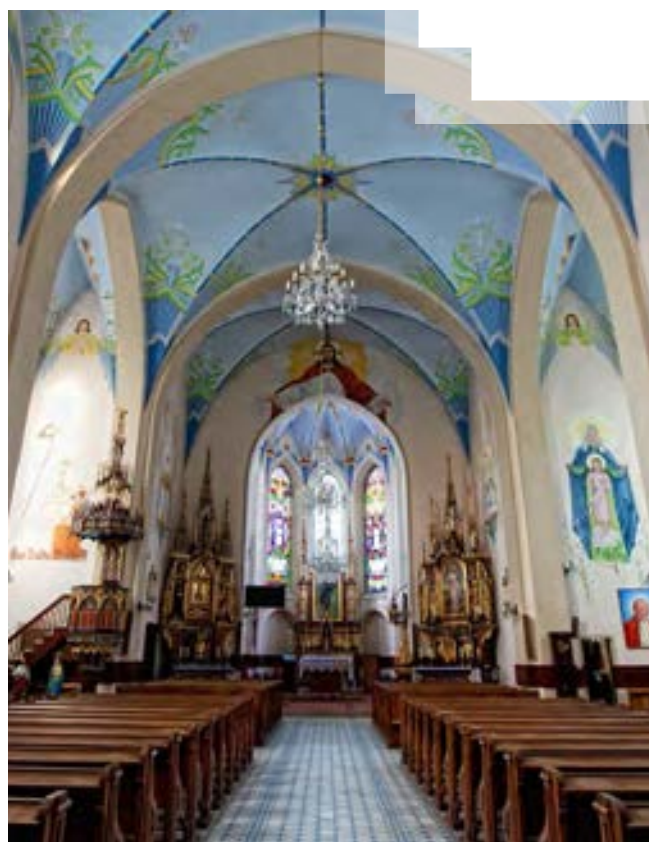
Kościół Parafialny p.w. Św. Michała Archanioła w Małaj

Kościół Parafialny p.w. Św. Michała Archanioła w Małej

Lubzina - Kościół Parafialny p.w. Św. Mikołaja wzniesiony końcem XIX wieku, pałac wzniesiony w 1899 r. dla Skrzeczyńskich – neogotycki, murowany z cegły dekorowany kamiennymi pasami otaczającymi budynek i kostkowym gzymsem z arkadkami – obecnie mieści się w nim Dom Pomocy Społecznej, dwór w Lubzinie Sepnicy wzniesiony przed połową XIX wieku dla Macieja Garbaczyńskiego dzierżawcy Sepnicy – parterowy, murowany, potynkowany – obecnie mieści się w nim Publiczne Przedszkole, pomnik upamiętniający zbrodnię hitlerowską dokonaną na 100 polskich patriotach rozstrzelanych w pobliskim lesie w dniu 27 czerwca 1940 r.

Kościół Parafialny p.w. Św. Mikołaja Biskupa w Lubzinie

Zabytkowy Pałac Skrzeczyńskich obecnie Dom Pomocy Społecznej w Lubzinie

Kościół Parafialny p.w. Św. Michała Archanioła w Witkowicach

Zabytkowy Dwór obecnie Szkoła Podstawowa w Łopuchowej

Łączki Kucharskie – dawny dwór szlachecki Rodziny Mielczarków z drugiej połowy XIX wieku, gdzie obecnie mieści się Szkoła Podstawowa.

Ropczyce - Witkowie - Kościół drewniany p.w. Św. Michała Archanioła wybudował kasztelan sandomierski Michał Sołtyk. W latach 1972 - 1974 staraniem ks. prałata Józefa Wójcika dokonano rozbudowy kościoła i wybudowano dzwonnice. Nową część kościoła i dzwonnicy wybudowano z cegły i żelbetonu. Projekt polichromii i witraży do nowej części kościoła wykonał plastyk mgr inż. Maciej Kauczyński z Krakowa. Wystrój nowej części kościoła został poświęcony 05.12.1976 r. przez bpa Józefa Guzewę.

Stadion Miejski w Ropczycach

Kryta pływalnia w Ropczycach

Gospodarka

W 2007 roku na terenie Ropczyc utworzono podstrefę przemysłową składającą się z dwóch kompleksów o łącznej powierzchni ok. 13 ha. Podstrefa Ropczyce wchodzi w skład Specjalnej Strefy Ekonomicznej „EUROPARK” Mielec. Podstrefę przemysłową utworzono na wolnych gruntach inwestycyjnych należących do gminy Ropczyce oraz osoby prawnej i zlokalizowano ją w dzielnicy przemysłowej Ropczyc tj. Osiedla Czekaj w sąsiedztwie istniejących zakładów m.in. Cukrowni Ropczyce oraz firmy UTC CCS Manufacturing Polska Sp. z o.o. W 2009 r. Rada Ministrów wydała stosowne rozporządzenie dotyczące włączenia do utworzonej Podstrefy Ropczyce nowych terenów o powierzchni blisko 13,9 ha. Tereny, o które została rozszerzona podstrefa położone są w większości na Osiedlu Czekaj przy ul. Przemysłowej, a więc w sąsiedztwie terenów już należących do strefy oraz w miejscowości Brzezówka. Obecnie łączna powierzchnia ropczyckiej podstrefy przemysłowej wynosi 26,9 ha.

Na terenie gminy Ropczyce według stanu na 31.12.2013 r. funkcjonowało 2106 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON. Znaczna część podmiotów zlokalizowana jest na terenach miejskich a tylko niecałe 30% podmiotów gospodarczych na terenach wiejskich. W ogólnej liczbie podmiotów tylko 5% należy do sektora publicznego natomiast cała reszta to firmy działające w sektorze prywatnym. W gminie Ropczyce przeważają firmy zatrudniające od 0-9 osób czyli tak zwana klasa

mikro-przedsiębiorstw. Udział tego typu podmiotów sięga prawie 94% ogólnej liczby przedsiębiorstw. Co ciekawe w każdym przedziale wielkościowym znaczącą część ogólnej liczby przedsiębiorstw stanowią firmy z obszarów wiejskich. Oznacza to, że poza sektorem mikro inne sektory też rozwijają się na tych terenach co stanowi o potencjale terenów wiejskich.

Znaczącą część podmiotów gospodarczych jaka funkcjonuje na terenie gminy Ropczyce należy do sektora prywatnego i są to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą które stanowią 86% ogólnej liczby podmiotów. Spośród pozostałych można wyróżnić spółki handlowe w liczbie 100 co stanowi tylko 5% ale w porównaniu z pozostałymi grupami podmiotów tworzy silny człon przedsiębiorstw w gminie Ropczyce.

Najliczniej reprezentowanym sektorem gospodarki jest sektor 3, do którego zalicza się podmioty prowadzące działalność w zakresie transportu, łączności, gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz handlu. Sektor ten stanowi 50% ogółu wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej. Prym w tym sektorze wiodą firmy zajmujące się handlem detalicznym i hurtowym, które w liczbie 601 podmiotów stanowią 60% jego udziału.

Sektor drugi nie tak liczny, ale jednak stanowiący 1/4 wszystkich podmiotów, w znacznej części zdominowany jest przez budownictwo, które posiada blisko 60% udziału w liczbie podmiotów sklasyfikowanych w tym sektorze.

Panorama na osiedle „Św. Barbary” i dzielnicę przemysłową

gmina

Sędziszów Młp.

Panorama na autostradę A4 w Borku Wielkim

Położenie

Gmina Sędziszów Młp. położona jest w województwie podkarpackim, w powiecie ropczycko – sędziszowskim, 25 km na zachód od Rzeszowa – stolicy województwa. Od północy graniczy z obszarem gminy Kolbuszowa i Niwiska, od wschodu z gminą Świlcza i Iwierzycy, od południa z gminą Wielopole Skrzyńskie, od zachodu z gminą Ropczyce i Ostrów.

Swoim zasięgiem administracyjnym obejmuje miasto Sędziszów Młp. i 15 sołectw: Będziemyśl, Boreczek, Borek Wielki, Czarna Sędziszowska, Cierpisz, Góra Ropczycka, Kawęczyn Sędziszowski, Klęczany, Krzywa, Ruda Szkodna, Wolica Ługowa, Wolica Piaskowa, Zagorzyce Dolne, Zagorzyce Górne. Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. gmina Sędziszów Młp. zajmuje powierzchnię 154 km².

Sędziszów Małopolski jest doskonale skomunikowany ze wszystkimi większymi centrami i regionami ekonomicznymi w kraju. Przez teren gminy przebiega międzynarodowa droga E-40, autostrada A-4 oraz linia kolejowa E-30, będąca częścią Paneuropejskiego Korytarza transportowego łączącego Niemcy, Polskę i Ukrainę. Niedaleko, w odległości zaledwie 40 km, znajduje się port lotniczy Rzeszów - Jasionka.

Przyroda

Gmina Sędziszów Młp. leży na pograniczu dwóch wielkich jednostek fizyczno-geograficznych tj. Kotliny Sandomierskiej i Pogórza Karpackiego. Z tego względu obszar gminy charakteryzuje się różnorodną rzeźbą terenu. W części północnej ma charakter nizinny z niewielkimi, łagodnymi wzniesieniami i podmokłymi dolinami. Południową część gminy charakteryzuje krajobraz wyżynny, a nawet podgórski.

Północna część gminy charakteryzuje się piaszczystym, równinnym terenem o dużej lesistości. Przepływa tutaj rzeka Tuszynka, będąca dopływem Wisłoki, nad którą położone są dwa zalewy, w Cierpiszu i Rudzie. Jest to jedna z najczystszych rzek na Podkarpaciu. Szczególnie latem zalew odwiedza duża grupa turystów uprawiających sporty wodne lub odpoczywających na plaży.

Ponadto w północno-wschodniej części gminy istnieje rezerwat przyrody „Zabłocie”, o powierzchni ponad 680 ha.

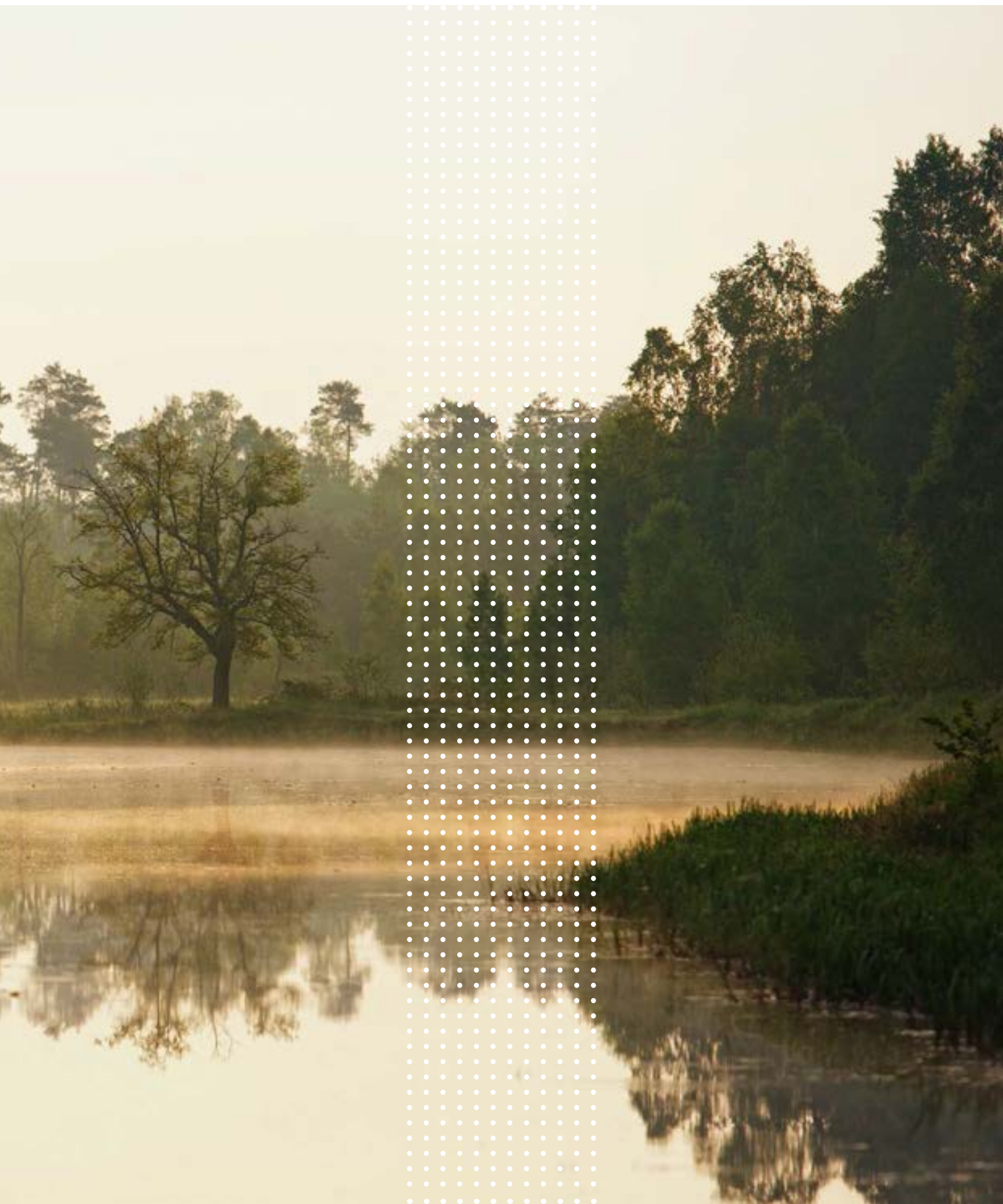
Południowa część gminy znajduje się w obszarze Pogórza Strzyżowskiego. Obszar ten, z licznymi wzniesieniami, porośniętymi lasami jodłowymi i bukowymi, poprzecinany wąwozami i kotlinami oraz występującymi gdzieś podmokłymi łąkami jest niezwykle ciekawy krajobrazowo. Ta część gminy położona jest w Strzyżowsko-Sędziszowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu.

Jednak najcenniejszą wartością środowiska naturalnego gminy Sędziszów Młp. są zasoby wód podziemnych, stanowiące źródło zaopatrzenia w wodę dla ludności i przemysłu. Bowiem w granicach gminy znajduje się fragment głównego zbiornika wód podziemnych GZWP-425.

W okolicach Sędziszowa występują znaczne zasoby kruszywa, eksploatowane dla potrzeb drogownictwa. W obrębie gminy udokumentowano pięć złóż kruszywa naturalnego, są to piaski i piaski ze żwirem o dobrej jakości. Obecnie eksploatowane są złoża: „Czarna Sędziszowska- Stara Wieś”, „Czarna –Knieja”, „Wolica Piaskowa – Potok”. Odkryto również złoża gazu ziemnego: „Czarna Sędziszowska”, „Cierpisz”, „Nosówka-gaz”, „Góra Ropczycka”, „Zagorzyce”, których zasoby szacuje się na 1,6 mld m³. Na terenie Wolicy Ługowej, Krzywej i Czarnej Sędziszowskiej występują pokłady torfu.

Zalew w Cierpiszu o wschodzie słońca

Mieszkańcy

Na koniec 2013 r. gminę zamieszkiwało 23 616 osób zameldowanych na pobyt stały, z czego 7 510 osób w mieście Sędziszów Młp. Na przestrzeni lat 2007 – 2013 obserwuje się nieznaczny, ale systematyczny wzrost liczby ludności gminy, zarówno w odniesieniu do miasta jak i sołectw (2007 r. - 23 154 mieszkańców gminy, 2014 r. - 23 616).

Historia

Co roku 28 lutego, Sędziszów Małopolski świętuje swoje „urodziny”. Organizowane wówczas uroczystości upamiętniają wydarzenie sprzed ponad pięciu wieków, kiedy to król Kazimierz Jagiellończyk zezwolił wojewodzie ruskiemu, Janowi Odrowążowi ze Sprowy, na przekształcenie wsi Sędziszów w miasto. Uznając wagę tego wydarzenia musimy pamiętać, że historia Sędziszowa zaczęła się wiele lat wcześniej.

Wymieniony po raz pierwszy w spisach „świętopietrza”, za lata 1325-1327, Sędziszów był siedzibą parafii o obszarze ponad 200 km², leżącej w dekanacie dębickim.

Na awans do grona miast czekał Sędziszów aż do 1483 roku. Jan Odrowąż ze Sprowy uzyskał stosowny przywilej, w którym zatwierdzone zostały granice nowego ośrodka miejskiego. Od XV w. rodowy znak Odrowążów jest godłem miasta.

Wraz z objęciem w 1661 r. Sędziszowa przez Feliksa i Krystynę z Lubomirskich Potockich rozpoczął się „złoty wiek” w dziejach miasta. Prawdopodobnie w tym czasie wzniesiony został ratusz, w latach 1694-99 zbudowano kościół parafialny. W 1702 r. Sędziszów przeszedł w ręce najstarszego syna Feliksa, Michała, który dokończył budowę kościoła parafialnego i z własnej inicjatywy sprowadził do miasta ojców Kapucynów. Prowadził też działalność fundacyjną, czego efektem są klasztor i kościół oo. Kapucynów, w którego podziemiach fundator, zmarły w 1749 r. i jego żona, Marcjanna z Ogińskich, znaleźli miejsce wiecznego spoczynku.

W 1772 r. nastąpił pierwszy rozbiór Polski a wraz z nim okres kryzysowy w dziejach Sędziszowa. W latach 1856 – 1858 przez miasto poprowadzono linię kolejową łączącą Kraków i Lwów, co przyczyniło, się do ożywienia gospodarczego.

Pierwsza wojna światowa spowodowała znaczny ubytek mieszkańców miasta - aż o 700 osób. Pierwsze lata niepodległości niewiele zmieniły w życiu miasta. Dopiero koniec lat trzydziestych przyniósł wyraźną poprawę. Budowa Centralnego Okręgu Przemysłowego

wego w widłach Wisły i Sanu zaowocowała uruchomieniem w mieście, w 1937 r., spółki pod nazwą „Zakłady Przemysłowe Sędziszów Młp.”, specjalizującej się w wyrobach drewnianych. Rok później powstał kolejny zakład, „Przemysł Pomocniczy COP”, produkujący okucia do wozów, klucze samochodowe, części do maszyn rolniczych, obrabiarek, bramy, kraty, balustrady. W latach pięćdziesiątych XX w., w obu zakładach zmieniono profil produkcji. Pierwszy zaczął wytwarzać meble, dając początek dzisiejszym Rzeszowskiemu Fabrykom Mebli, w drugim ruszyła produkcja filtrów samochodowych.

Niestety, rysująca się szansa na gospodarczy rozwój miasta została zniweczona przez wybuch drugiej wojny światowej. Wojska niemieckie wkroczyły do Sędziszowa 8 września 1939 roku. Na terenie miasta aktywnie działały „Szare szeregi” oraz Armia Krajowa. 4 sierpnia 1944 r. do miasta wkroczyła Armia Czerwona. Wycofujący się Niemcy wysadzili mosty kolejowe, budynek stacji i inne obiekty o strategicznym znaczeniu. W czasie okupacji uszkodzeniu uległo ok. 70% budynków, wśród nich ratusz, kościół parafialny, szkoła, poczta, sala teatralna, plebania. Życie straciło 21 mieszkańców narodowości polskiej, 280 Żydów (z ponad 1000 żyjących tu przed wojną), 9 zmarło w więzieniach i obozach, 10 zginęło w czasie walk w sierpniu 1944 r.

Pierwsze lata powojenne upłynęły na odbudowie miasta ze zniszczeń. Dopiero schyłek lat pięćdziesiątych, a zwłaszcza lata sześćdziesiąte i siedemdziesiąte przyniosły nowe inwestycje. Wybudowano wówczas m.in.: dom kultury, dom strażaka, budynek liceum, rozbudowano szkoły podstawowe, powstał nowy stadion sportowy, osiedle mieszkaniowe, poza miastem poprowadzono obwodnicę. Obiekty te z powodzeniem służą sędziszowianom do dzisiaj.

Wśród najważniejszych obiektów zabytkowych, które zachowały się do dnia dzisiejszego znajdują się:

Kościół parafialny pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny – wybudowany w latach 1694 – 1699 wg projektu Tylmana z Gameren, w stylu późno barokowym z fundacji Potockich, którą zainicjowali Feliks i Krystyna Potoccy, a kontynuował ich syn Michał. Zniszczony pożarem w roku 1817 został odbudowany w roku 1870 przy wsparciu finansowym mieszczaństwa.

Kościół Parafialny p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Sędziszowie Małopolskim

Zespół klasztorny Ojców Kapucynów – wg projektu Jana de Oppitz, składa się z kościoła pw. Św. Antoniego i zabudowań klasztornych. Klasztor wzniesiony został w latach 1739 – 1741, natomiast świątynia w latach 1741 – 1756. Fundatorem zespołu był Michał Potocki - właściciel Sędziszowa.

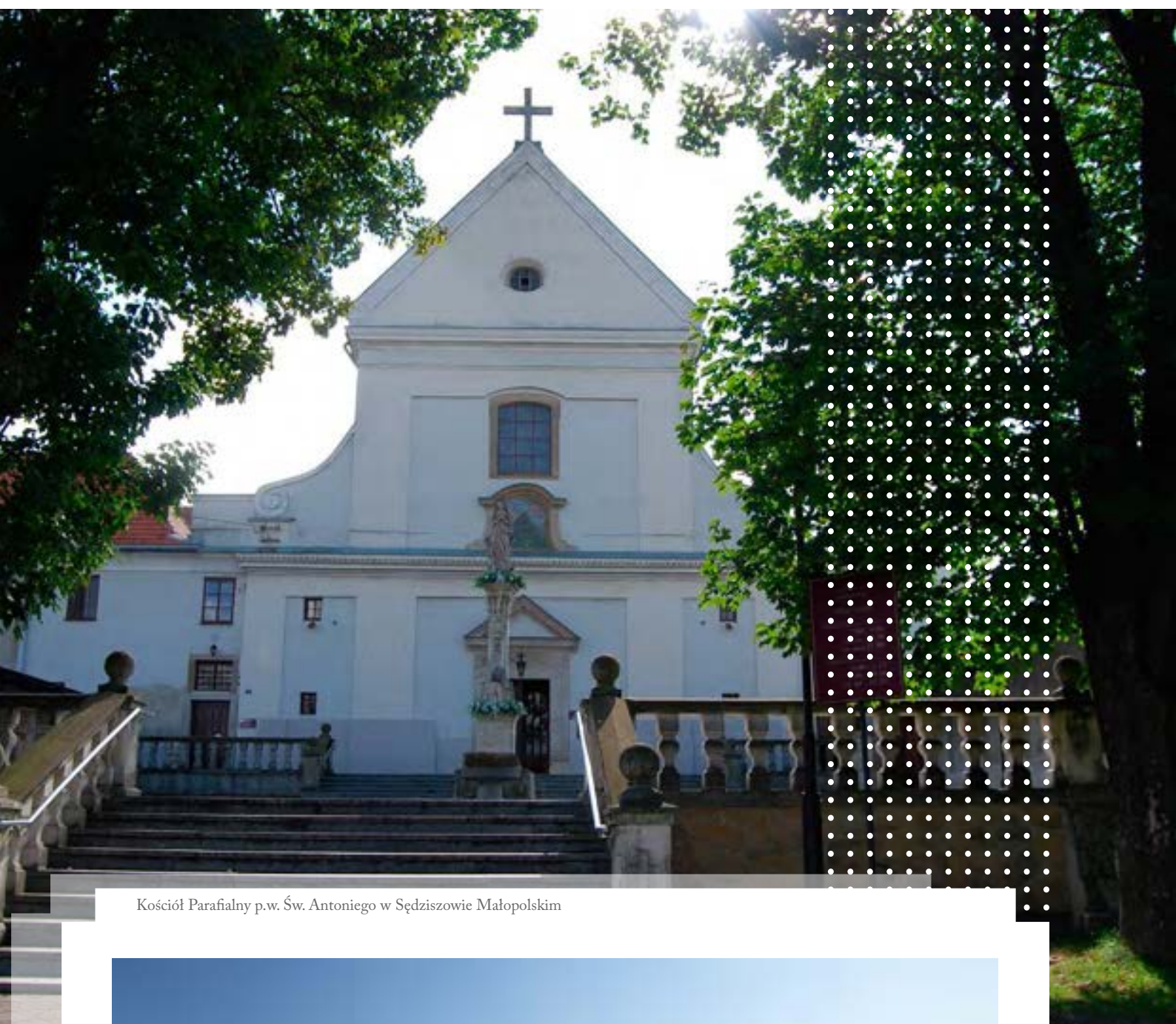
Ratusz – wybudowany przed 1620 r.

Pałac Potockich – czworoboczna budowla z dziedzińcem, zwana koszarami, wybudowana przez Michała Potockiego w początkach XVIII w. do chwili obecnej w całości zachowane skrzydło południowe.

Zespół dworski w Górze Ropczyckiej, w skład którego wchodzi m.in. dwór (wzniesiony w trzeciej ćwierci XVIII w. przebudowany ok. 1938 r.), koszary (wybudowane w 1866 r. dla pułku Krakusów), zespół folwarczny (powstały przed 1849 r.)

Zespół parkowy w Górze Ropczyckiej wraz ze stawami podworskimi i kaplicą grobową Starzeńskich.

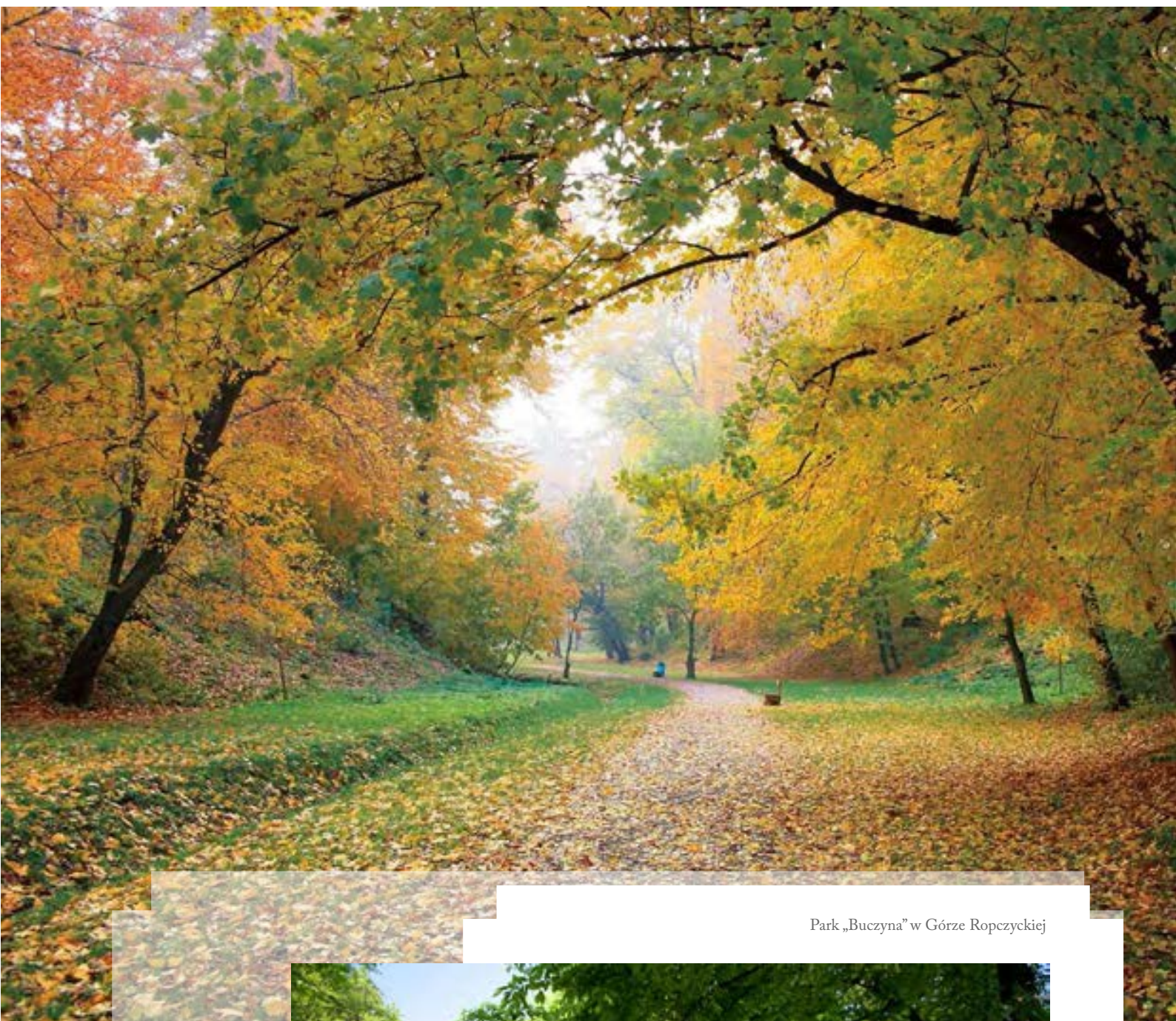

Kościół Parafialny p.w. Św. Antoniego w Sędziszowie Małopolskim

Ruiny koszar w Górze Ropczyckiej

Park „Buczyna” w Górze Ropczyckiej

Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Sędziszowie Małopolskim

Kultura

Życie kulturalne miasta i gminy organizuje Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury, mający swoją siedzibę w okazałym gmachu wzniesionym w 1957 roku i odnowionym w roku 2012. Placówka prowadzi 6 zespołów artystycznych, skupiających dorosłych, młodzież i dzieci.

Swoistym ambasadorem Sędziszowa Małopolskiego jest założony w 1990 r. Zespół Pieśni i Tańca „Rochy” propagujący folklor naszego regionu i całej Polski. W strukturach zespołu funkcjonuje grupa dziecięca, gimnazjalna, reprezentacyjna oraz obrzędowa.

Od 18 lat działa Zespół Tańca Estradowego „Blues”, propagujący taniec towarzyski i dyskotekowy. W skład zespołu wchodzi 5 grup wiekowych.

Pod egidą Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, działa zespół obrzędowy z Zagorzyc, prezentujący taniec tradycyjny i widowiska obrzędowe. W sędziszowskim ośrodku kultury działają także: młodzieżowy zespół teatralny „Sędziszek”, kapela ludowa, kapela podwórkowa „Paka Sędziszka”.

Od roku 2002 Sędziszów Młp. jest jednym z miast festiwalowych Światowego Festiwalu Polonijnych Zespołów Folklorystycznych. Na sędziszowskim rynku

wystąpiły zespoły polonijne m.in. z: Australii, Kanady, USA, Wielkiej Brytanii, Rumunii, Litwy, Brazylii, Francji.

W strukturach Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, działa również Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna posiadająca na terenie gminy 7 filii.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, cyklicznie organizuje wydarzenia kulturalne tj.:

- Podkarpacki Konkurs Poezji Religijnej
- Koncert Laureatów Podkarpackiego Konkursu Poezji Religijnej
- Gminny Konkurs Historyczny „Z kart historii Ziemi Sędziszowskiej”
- Ogólnopolski turniej o Puchar Burmistrza
- Kiermasz Palm i Pisanek Wielkanocnych
- KRAJKA – Przegląd Piosenki Harcerskiej
- Festyn Osiedlowy z okazji Dnia Dziecka
- Dni Sędziszowa
- „Teatralny Autograf” – VIII Przegląd Amatorskich Zespołów Teatralnych

- Uliczny Bieg Sędzisz
- Wybory Miss Sędziszowa
- Otwarty Turniej szachowy
- Zawody wędkarskie o Puchar Burmistrza Sędziszowa Młp.
- Festyn Rodzinny
- Rajd rowerowy
- Jarmark Folklorystyczny
- Koncert finałowy Zespołów Polonijnych (co 4 lata)
- Święto Parku Buczyzna w Górze Ropczyckiej
- Dożynki gminne
- Spotkanie z teatrem W. Siemaszkowej
- Turniej o Puchar Burmistrza i Dyrektora MGOK w szachach błyskawicznych

Turystyka

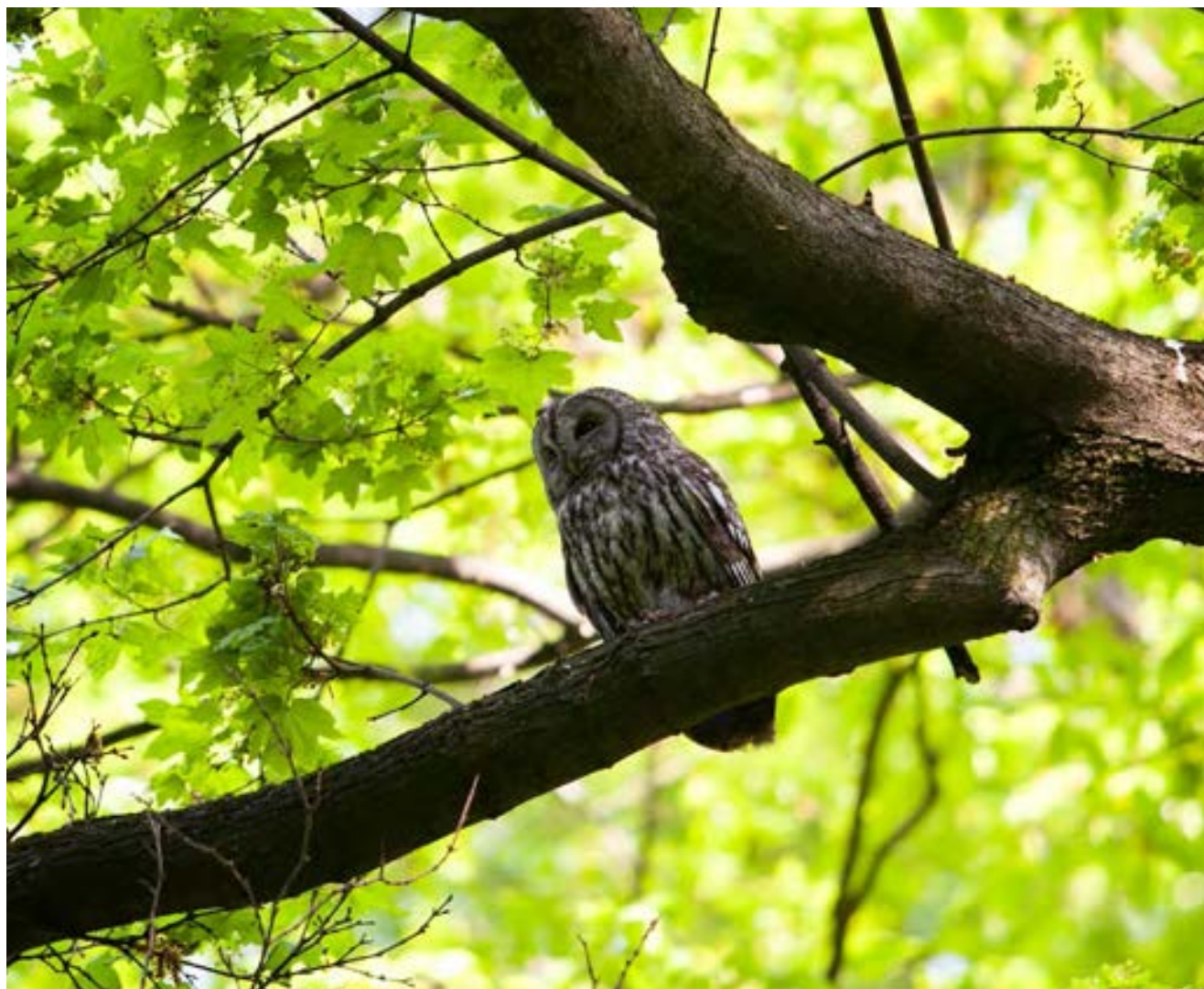
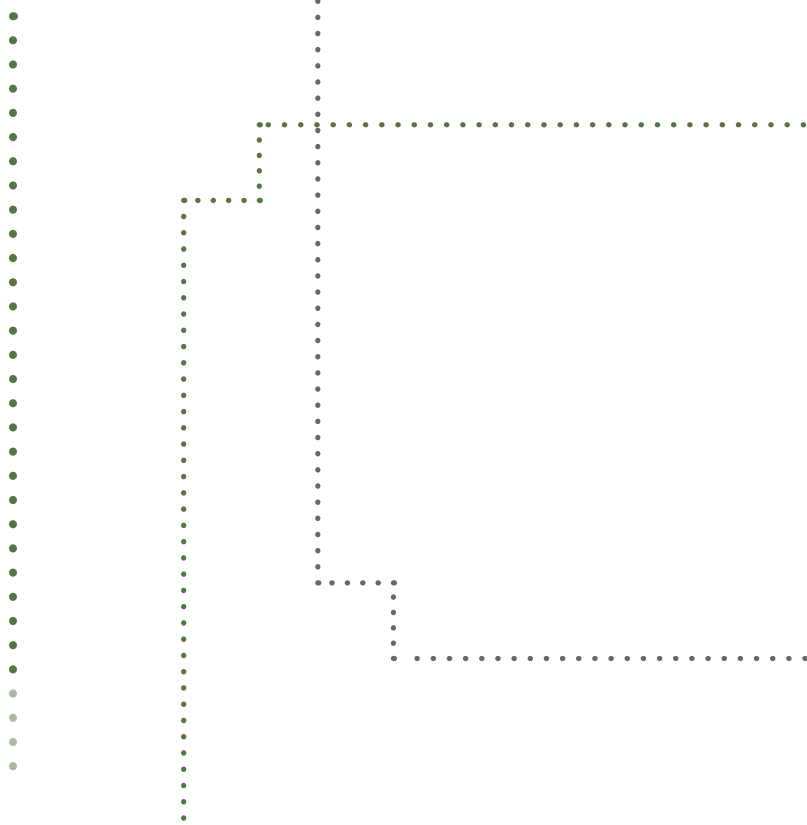
Okolice Sędziszowa są niezwykle malownicze. Wyjątkowe walory krajobrazowe ma płaskowyż Zagorzyc i Szkodnej położony w Strzyżowsko-Sędziszowskim obszarze chronionego krajobrazu. Występują tutaj idealne warunki do uprawiania turystyki pieszej – liczne wąwozy, kotliny, jary pokryte gęstą roślinnością. W północnej części gminy istnieją warunki do uprawiania sportów wodnych. W Rudzie i Cierpisz nad rzeką Tuszymą znajdują się zalewy, które wykorzystuje się do celów rekreacyjno-sportowych. W Rudzie nad ok. 9 ha zalewem znajdują się ośrodki wypoczynkowe z bazą noclegową. Szczególnie w okresie letnim wypoczywa tu wielu turystów z różnych stron Polski. Na terenie gminy znajduje się również kilka akwenów wędkarskich m.in.: w Czarnej Sędziszowskiej, w Sędziszowie tzw. Skrzynczyna oraz we wspomnianych wcześniej Rudzie i Cierpiszu.

Znajduje się tu także dużo obiektów zabytkowych jak np. Góra Ropczycka, która jako cała miejscowość posiada wielorakie wartości kulturowe. Do jednych z cenniejszych w województwie podkarpackim, a na pewno najcenniejszych w gminie Sędziszów Młp. należy zespół pałacowo – parkowy wraz z folwarkiem i zespołem parkowym. Aleję dojazdową uświetniają dwie figury świętych biskupów - Wojciecha i Stanisława. Na atrakcyjność krajobrazu wpływa niewątpliwie obecność zabytkowego Parku „BUCZYNA” – obszaru o dużych walorach krajobrazowych, z pięknymi okazami drzew i zabytkową kaplicą, położony w pobliżu kompleksu stawów. Po Parku i okolicy prowadzi zwiedzających ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna.

Większość atrakcji turystycznych gminy leży na trasie szlaków rowerowych, co umożliwia ich zwiedzanie także rowerem. Zostało wytyczonych 5 tras rowerowych, tj.: Wędkarska kraina, Pamięć nie umiera (biegną po terenie równinnym przez północną część gminy) oraz Mała pętla, Średnia pętla i Duża pętla (dla bardziej wytrzymałych- biegnące po terenach górzystych, południową częścią gminy).

Rezerwat przyrody „Zabłocie”

Puszczyk zwyczajny w Parku „Buczyna”

Kościół Parafialny p.w. Św. Jakuba Starszego Apostoła w Górze Ropczyckiej

Kościół Parafialny p.w. Św. Stanisława Biskupa w Czarnej Sędziszowskiej

Stadion Miejski w Sędziszowie Małopolskim

Hala sportowa przy gimnazjum w Sędziszowie Małopolskim

Gospodarka

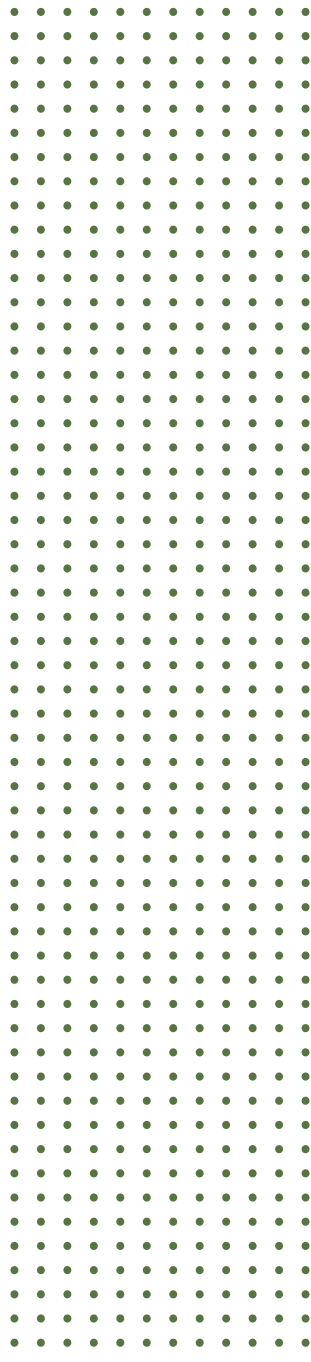
Wg stanu na koniec 2013 r. na terenie gminy Sędziszów Młp. funkcjonowało 1 433 podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON, z czego 97,3 % należało do grupy sektora prywatnego. Firmy prowadzące działalność gospodarczą, to przede wszystkim firmy transportowe, produkcyjne, usługowe i handlowe działające w wielu specjalnościach np. samochodowej, budowlanej, ślusarskiej, fryzjerskiej, stolarskiej, instalacyjnej, doradczej itp. Wśród największych firm prowadzących działalność na terenie gminy są: Hispano – Suiza Polska Sp. z o.o.(branża lotnicza), Wytwórnia Filtrów „PZL – Sędziszów” (branża motoryzacyjna), Paged Rzeszowskie Fabryki Mebli (b. meblarska), EXTRANS Usługi transportowe Z. Szeliiga (transport), CREUZET – Polska (b. lotnicza), Gminna Spółdzielnia „SCH”(b. handlowa), ARRIVA (transport), Ultratech (b. lotnicza). Większość z nich jest członkiem największego i najbardziej znanego klastra przemysłowego w Polsce – „DOLINA LOTNICZA”.

Hala widowiskowo – sportowa przy Liceum Ogólnokształcącym w Sędziszowie Małopolskim

Las bukowy w Szkodnej

**LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
PARTNERSTWO 5 GMIN**

Biuro LGD

39-100 Ropczyce, ul. Rynek 1
tel. 17 22 10 069, fax 17 22 10 069 wew. 24
e-mail: biuro@partnerstwo5gmin.pl
www.partnerstwo5gmin.pl

Eureka Plus

ISBN 978-83-64233-17-3